

Broedvogels

Kortenhoefse Plassen Westzijde 2022

Dirk Prop

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Natuurmonumenten

Broedvogels Kortenhoefse Plassen Westzijde 2022

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Werkgroep broedvogels
Postbus 1028
1200 BA Hilversum
broedvogels@vwggooi.nl
www.vwggooi.nl

Natuurmonumenten

Uitgave VWG: 308

Tekst: Dirk Prop

Omslag: Rietzanger (Hugo Weenen)

Copyright 2022– Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum

Intro

De tellingen zijn uitgevoerd door:

Juun de Boer
Ellen de Bruin
Doortje van Dijk
Ricardo van Dijk
Michael Everard
Koos Koopmans
Arda van der Lee
Flip van der Lith
Ellen de Moel
Jan Mooij
Sandra Nikkessen
Dirk Prop
Anneke Stegenga
Frits Wolfswinkel

.

Opdrachtgevers en contactpersonen van Natuurmonumenten zijn Nynke van der Ploeg en Erik de Haan.

Inhoudsopgave

1.	Samenvatting	5
2.	Inleiding.....	6
3.	Het gebied.....	6
4.	Werkwijze.....	9
4.1.	Methode	9
4.2.	Tellingen.....	9
4.3.	Uitwerking	10
5.	Resultaten	11
5.1.	Aantallen	11
5.2.	De soortgroepen.....	12
5.3.	Mogelijke broedvogels.....	15
6.	Zoogdieren	16
7.	Geraadpleegde bronnen.....	17
	Bijlage: Soortkaarten	18

1. Samenvatting

In 2022 zijn de Kortenhoefse Plassen Westzijde op broedvogels geïnterviewd door de Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken.

Er zijn 56 broedvogelsoorten vastgesteld, waaronder de Rode lijst soorten Slobeend, Visdief, Koekoek, Snor, Matkop en Kneu.

Het gebied is voor het laatst in 2011 door de vogelwerkgroep geïnterviewd en we kunnen nu bekijken welke veranderingen in de periode van elf jaar zijn opgetreden..

Het aantal broedvogelsoorten is met vijf toegenomen wat vooral te maken heeft met de vestiging van enkele pioniersoorten in de zones waar Natuurmonumenten bos en ruigte heeft verwijderd. Op deze kaal gemaakte grond hebben zich Visdief, Kleine Plevier, Kievit en Tureluur gevestigd.

De Rietzanger blijft met 133 territoria de meest talrijke soort. Meest spectaculair is de vestiging van de Cetti's Zanger die met 33 territoria al talrijker is dan de oudgediende Rietgors. Het is een standvogel die door de opwarming van de aarde zijn verspreidingsgebied in noordelijke richting uitbreidt.

In de bossen zijn Tjiftjaf, Winterkoning, Zwartkop en Fitis het meest talrijk. De aantallen van deze soorten zijn redelijk stabiel, alleen de Fitis is meer dan gehalveerd.

Na de dramatische afname die de Matkop de laatste decennia heeft doorgemaakt, mag het als een lichtpuntje worden beschouwd dat de soort nog in het gebied voorkomt. Opvallend is dat de soort in de elzenbroekbossen gezelschap heeft gekregen van de nauw verwante Glanskop, een soort die in de regio voorheen alleen voorkwam op de hogere zandgronden van het Gooi.

Het aantal Grauwe Ganzen is gehalveerd, wat toegeschreven kan worden aan de consequente nestreductie door Natuurmonumenten de afgelopen tien jaar.

Rallen blijven een bijzonderheid in het gebied. Er is slechts 1 Waterral gehoord, die reageerde op het afspelen van de roep.

2. Inleiding

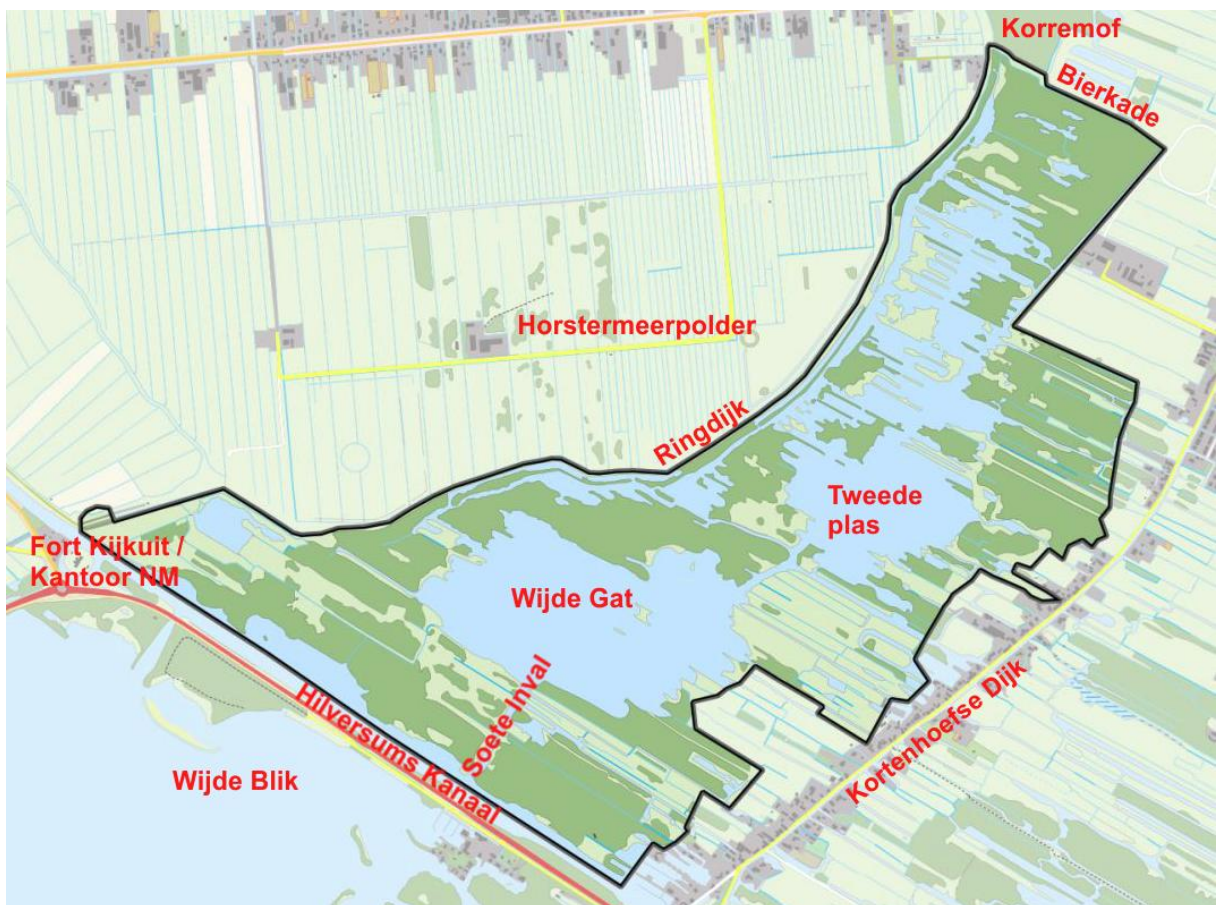
Natuurmonumenten heeft de VWG 'Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken' gevraagd om de Kortenhoefse Plassen Westzijde op broedvogels te inventariseren. De inventarisatie is in het voorjaar van 2022 uitgevoerd. Doel is om zo nauwkeurig mogelijk het aantal territoria van de broedvogels te bepalen.

Eerdere inventarisaties door de VWG dateren uit 1967, 1972, 1993, 2003 en 2011 (Prop 2011). In dit rapport zullen veranderingen vooral gezien worden door vergelijking met 2011 (Prop 2011),

3. Het gebied

Het gebied (zie Figuur 1) wordt aan de zuidzijde begrensd door het Hilversums Kanaal en aan de noordzijde door de Bierkade. De ringdijk vormt de grens met de Horstermeerpolder.

De grens aan de oostzijde verloopt grilliger langs de erven van de huizen aan de Kortenhoefse Dijk. Bij de afbakening zijn alle gebieden van Natuurmonumenten opgenomen terwijl de gecultiveerde erven langs de Kortenhoefse Dijk buiten het telgebied zijn gelaten.

Figuur 1 Kaart van het telgebied.

Het landschap wordt gevormd door een stelsel van smalle en gedeeltelijk weggeslagen legakkers met daartussen brede petgaten waarvan een aantal weer geheel of gedeeltelijk zijn verland.

In het centrum van het gebied zijn de legakkers grotendeels weggeslagen waardoor twee grote waterpartijen zijn ontstaan: het Wijde Gat en de Tweede Plas.

Waar de verlanding het verst gevorderd is, zijn broekbossen ontstaan met Els, Berk, Wilg en plaatselijk Eik en Populier.

In de halfopen delen groeien tussen het Riet lage bomen en struiken zoals Moeraswilg, Vlier, Meidoorn en Gelderse Roos. Aan de westzijde, langs de dijk rond de Horstermeer, groeit Gagel. Langs de oevers zien we Riet, Lisdodde en plaatselijk Galigaan. Met name in het zuidelijk deel bestaat nog voedselarm trilveen met oligotrofe planten zoals Zonnedauw en Moeraskartelblad. Gaandeweg het voorjaar bedekken Waterlelie en Gele Plomp grote delen van het water. Met name in de Tweede Plas zijn ook velden met Fonteinkruid.

Tabel 1 oppervlakte van de verschillende terreintypes (ha).

Water	Bos	Riet/Ruitge/Veenweide	Weiland	Totaal
84	94	94	6	278

Oevervegetatie met Galigaan

Beheer

Natuurmonumenten heeft een aantal maatregelen genomen om het open moeraskarakter van het landschap te behouden. Het meest in het oogspringend zijn twee zones in het centrum van het gebied waar bomen en ruigte zijn verwijderd zodat een kale korst van veen resteert. Het doel is dat zich hier weer een lage veenvegetatie ontwikkelt met specifieke flora en fauna van het vroege successiestadium van een moerasgebied. Deze ingreep is in de winter van 2021/2022 uitgevoerd zodat nog niet te zeggen is of de ingreep het gewenste resultaat oplevert. Zoals later in dit rapport zal blijken, heeft de kale bodem die door deze ingreep is ontstaan een aantal pioniersoorten aangetrokken.

In de meest zuidwestelijke punt heeft Natuurmonumenten het waterpeil verhoogd tot het nivo van het plassengebied. Het terrein dat voorheen bestond uit een vrij droge en verruigde rietvegetatie is zo omgevormd tot een moerassige zone met in het centrum een kleine waterplas.

Op verschillende plaatsen zijn lage rasters geplaatst langs rietkragen om ganzenvraat van het riet tegen te gaan. Het riet krijgt zo de mogelijkheid om weer uit te groeien tot een hogere en bredere kraag met broed- en foerageermogelijkheden voor andere moerasvogels.

De open veenweidegebieden worden jaarlijks in het najaar gemaaid.

Rondbladige Zonnedaauw in het jaarlijks gemaaide trilveen

4. Werkwijze

4.1. Methode

De inventarisatie is uitgevoerd volgens de broedvogelkarteringsmethode (BMP) van Sovon (Vergeer et al. 2016).

Deze werkt als volgt. In de loop van het broedseizoen worden verschillende bezoeken aan het telgebied gebracht, waarbij alle waarnemingen van mogelijke broedvogels via een tablet of mobiel worden ingetekend op een digitale veldkaart. Aan het eind van het seizoen wordt het aantal territoria bepaald door de waarnemingen via soortspecifieke regels te clusteren.

4.2. Tellingen

Het gebied is opgesplitst in twee deelgebieden die door verschillende teams werden geteld, de één met een boot en de ander te voet. Op een enkele uitzondering na telde het wandelteam op vrijdag en het bootteam een dag later op zaterdag

Elke telling is uitgevoerd door een team van 2-3 personen waarvan minimaal 1 ervaren teller.

1. Vaarteam

We maakten gebruik van een boot van Natuurmonumenten die was voorzien van een buitenboordmotor en fluïstermotor.

De route start bij het regiokantoor van Natuurmonumenten naast het Fort Kijkuit.

Via het Hilversums kanaal wordt bij de Soete Inval het Wijde Gat ingestoken. Van daaruit gaat het zigzaggend in noordelijke richting tot en met een dwarsbalk die verder bootverkeer tegenhoudt. De route gaat nu weer terug in zuidelijke richting maar dan aan de andere zijde die op heenweg is gevaren. Enkele malen is een insteekje te voet gemaakt bij de ijsbaan van Kortenhoef

Op 2 juni is niet gestart bij Fort Kijkuit maar vanuit jachthaven Moby Dick aan de Kortenhoefse Dijk met een bootje van Anneke Stegenga.

2. Wandelteam

De wandelroute loopt van noord naar zuid over de Horstermeerdijk aan de westkant van het plassengebied van de Korremof tot het Hilversums Kanaal. Bij de meeste tellingen is een insteek gemaakt over de Bierdijk.

De datums en tijden van de bezoeken staan vermeld in Tabel 2. In aanvulling op de zeven hoofdbezoeken is op 14 maart een eerste telling gedaan speciaal gericht op ganzen. Op 25 maart is met alle deelnemers een eerste oriënterende telling gedaan over de ringdijk bij de Horstermeer. Op 14 mei en 2 juni zijn twee avondtellingen gedaan, eveneens vanaf de ringdijk.

Tabel 2 Datum en tijd van de bezoeken. De tellingen van het wandelteam hebben een dekkingspercentage van 20%.

Bezoekdatum	Tijdstip	deel bezoekttype
14 maart	09:22 t/m 14:28	10% ochtend
25 maart	08:21 t/m 11:21	20% ochtend
8 april	06:59 t/m 10:29	20% zonop
10 april	06:31 t/m 12:17	80% zonop
22 april	06:15 t/m 09:36	20% zonop
23 april	06:02 t/m 12:05	80% zonop
5 mei	06:08 t/m 09:28	20% zonop
8 mei	05:38 t/m 10:18	80% zonop
14 mei	21:12 t/m 22:48	30% avond
20 mei ->	05:20 t/m 08:00	20% zonop
21 mei	05:29 t/m 12:00	80% zonop
2 juni	21:32 t/m 22:54	30% avond
3 juni -	06:12 t/m 10:13	20% ochtend
4 juni	06:51 t/m 12:44	60% ochtend
18 juni	07:26 t/m 12:56	80% ochtend
20 juni	06:06 t/m 09:35	20% ochtend
1 juli	06:11 t/m 08:27	20% ochtend
2 juli - -	06:06 t/m 11:32	80% ochtend

4.3. Uitwerking

De waarnemingen zijn geregistreerd en geclusterd via de internetapplicatie Avimap van Sovon.

De bezoeken van het wandel- en bootteam zijn telkens gegroepeerd, zodat ze in Avimap bij het clusteren als één telling worden gerekend. Omdat er geen harde grens is tussen het door het wandel- en bootteam getelde gebied, bestaat het risico van dubbeltellingen. Om dit te voorkomen is bij elke soort gecontroleerd of waarnemingen betrekking kunnen hebben op hetzelfde individu en als dit inderdaad zo lijkt te zijn, dan is één van de twee waarnemingen in Avimap aangevinkt als type 'Extra waarneming'. Op deze manier is gezorgd dat de dubbele waarneming bij het clusteren niet ten onrechte een extra territorium oplevert.

5. Resultaten

5.1. Aantallen

	2011	2022		2011	2022
Fuut	18	22	Zanglijster	13	13
Knobbelzwaan	4	3	Grote Lijster		1
Grauwe Gans	69	38	Cetti's Zanger		33
Grote Canadese Gans	1	8	Sprinkhaanzanger	10	6
Nijlgans	13	15	Snor	46	40
Bergeend		4	Rietzanger	142	133
Krakeend	14	12	Bosrietzanger	4	2
Wilde eend	54	22	Kleine Karekiet	93	75
Slobeend		2	Braamsluiper	1	
Kuifeend	17	2	Grasmus	7	4
Havik	2	1	Tuinfluiter	58	58
Buizerd	5	2	Zwartkop	58	60
Waterral	1	1	Tjiftjaf	115	130
Meerkoet	33	25	Fitis	118	50
Houtsnip	1		Staartmees	3	1
Kleine Plevier		2	Glanskop		4
Kievit		3	Matkop	3	2
Tureluur		2	Pimpelmees	15	21
Kokmeeuw	8		Koolmees	28	25
Visdief		1	Boomkruiper	4	7
Houtduif	4	1	Gaai	5	5
Koekoek	7	6	Zwarte Kraai	3	3
Grote Bonte Specht	7	7	Spreeuw	1	1
Boompieper	1	1	Vink	33	26
Witte Kwikstaart	2	3	Putter	6	9
Winterkoning	43	61	Kneu		2
Heggenmus	10	3	Goudvink	6	8
Roodborst	17	27	Appelvink	1	
Blauwborst	5	9	Groenling	3	
Roodborsttapuit	1	7	Rietgors	30	31
Merel	28	30	Aantal soorten	51	56

5.2. De soortgroepen¹

Moerasvogels

De Rietzanger is met 113 territoria de talrijkste soort. Het gebied heeft geen grote aaneengesloten moerasvegetaties, maar de Rietzanger heeft genoeg aan smalle stroken oevervegetatie langs de legakkers. Het aantal is sinds 2011 op hetzelfde nivo gebleven. Dit geldt ook voor Rietgors (31 territoria) en Snor (40 territoria). De Vechtplassen blijven een bolwerk voor deze soort. Het biotoop van de Snor lijkt op dat van de Rietzanger, maar de Snor zoekt vooral de natte delen op. Varend tussen de smalle legakkers hoorden we soms drie Snorren gelijktijdig zingen en in juni is vanuit de rietkragen de felle alarmroep te horen.

Snor door Ellen de Bruin tijdens inventarisatie van 10 april 2022

De Blauwborst heeft veel minder behoefte aan natheid en is bijna uitsluitend te vinden bij de ringdijk van de Horstermeer. In het centrale deel hebben we slechts eenmaal een Blauwborst gehoord, op 21 mei, wat volgens de BMP direct een geldig territorium oplevert. De soort is sinds 2011 in aantal bijna verdubbeld van 5 naar 9 territoria.

Sprinkhaanzanger (6 territoria) en Bosrietzanger (2 territoria) zijn soorten van het nog drogere en liefst eutroof terreintype en zijn, niet verwonderlijk, veel talrijker in de aangrenzende Horstermeer (zie de Vink & en Rense, 2020). In vergelijking met 2011 zijn de aantallen gehalveerd maar bij dergelijke lage aantallen kunnen dit toevallige schommelingen zijn die niet direct op een trend hoeven te wijzen. Opvallender is dat ook de Kleine Karekiet in deze periode van elf jaar is afgenomen van 93 naar 75 territoria. Eenzelfde afname vond ook plaats in de Ankeveense Plassen in 2021. Dit is opvallend omdat in beide gebieden rasters zijn geplaatst om de rietaangroei te stimuleren met verbeterde kansen voor in het riet broedende vogels (van der Winden en Dreef 2019). De (weliswaar geringe) afname van de Kleine Karekiet lijkt er dus vooralsnog niet op te wijzen dat de aangroei van de

¹ In de tekst wordt verwezen naar de resultaten van eerder broedvogelinventarisaties in het Vechtplassengebied. Deze zijn beschreven in de volgende rapporten:

- Broedvogelinventarisatie van de Kortenhoefse Plassen in 2011 is beschreven in door D. Prop (2011).
- Broedvogelinventarisatie van de Horstermeer in 2010 is beschreven door C. de Vink en R. Rense (2020)
- Broedvogelinventarisatie van de Ankeveense Plassen in 2021 is beschreven door D. Prop (2021)

rietoevers door de ganzen op afstand te houden een positief effect heeft. Op basis van onze tellingen is het echter te vroeg om een conclusie te trekken. Het is mogelijk dat in de afgelopen 11 jaar de karekieten tot een veel lager aantalsniveau waren teruggezakt en nu weer een opwaartse trend doormaken. Ook is het mogelijk dat er op populatieniveau veranderingen zijn die niets met de broedgelegenheid te maken hebben. De Sovon index laat in de periode van 2011 – 2020 weliswaar een toename zien maar het indexcijfer van 2021 is nog niet bekend. In Loenderveen is in 2021 het aantal karekieten bijna gehalveerd dus niet uitgesloten is dat de populatie in 2021 een klap heeft gekregen. Het is dus afwachten met het trekken van conclusies tot meer gegevens beschikbaar zijn.

Bovenstaande aantalsveranderingen vallen in het niet bij die van de Cetti's Zanger die in enkele jaren vanuit het niets is gegroeid naar 33 territoria in 2022 en daarmee een dichtheid heeft die vergelijkbaar is met de traditionele soorten als Rietgors en Snor. Hoe spectaculair ook, onverwacht is deze massale vestiging niet meer te noemen. Als gevolg van de opwarming van de aarde verlegt de Cetti's Zanger zijn verspreiding in noordelijk richting. Hoge aantallen werden in onze regio eerder al gedocumenteerd in de Horstermeer en Ankeveen. De soort voelt zich prima thuis in de Vechtplassen waar naast riet ook bossages aanwezig zijn om in de winter zijn kostje bij elkaar te scharrelen. Het is een standvogel en zolang strenge winters uitblijven, kan hij nog verder toenemen.

Rallen blijven een bijzonderheid in het gebied. Er is slechts 1 Waterral gehoord, die reageerde op het afspelen van de roep van de ral.

Eenden en futen

De Krakeend is met 12 territoria sinds 2011 op eenzelfde niveau gebleven.

De Wilde Eend is in dezelfde periode meer dan gehalveerd van 54 naar 22 territoria. Bij de Kuifeend is de afname zelfs nog sterker van 17 naar 2 territoria.

Ook in Ankeveen werd vorig jaar een grote achteruitgang geconstateerd van deze twee eendensoorten. De oorzaak van de negatieve ontwikkeling is onbekend. Ook landelijk nemen de twee soorten af, maar in veel geringere mate.

Nieuw in 2022 zijn Slobeend (2 territoria) en Bergeend (4 territoria). Deze territoria zijn vastgesteld op basis van aanwezige paren en het is niet bekend of ze daadwerkelijk gebroed hebben.

De Fuut is sinds 2011 licht toegenomen naar 22 territoria. Naar de broedpopulatie van de Fuut is in 1967 en 1972 uitgebreid onderzoek gedaan (Bakker et al 1976). De futenpopulatie nam in die periode met 65 % toe naar 46 broedparen, maar opvallend was dat het aantal getelde jongen uiteindelijk gelijk bleef. Dit kwam doordat de Futen in 1972 minder legsels produceerden en er ook meer legsels verloren gingen. Als een van de oorzaken wordt predatie door kraaien genoemd, die in die tijd in het gebied veel talrijker waren (25 paar) dan tegenwoordig (3 paar). Hoe dan ook, de conclusie was: *'Over de grote verschillen tussen beide jaren kan voorlopig nog weinig worden gezegd. Daarvoor is het noodzakelijk dat meer onderzoek wordt verricht.'* Wat dat betreft is er sindsdien weinig veranderd. Wat er onder water gebeurt en hoe dit van invloed is op de populatie Futen is giswerk. Meerdere malen zagen we een Fuut opduiken met een Amerikaanse Rivierkreeft in zijn snavel. Op zich is dit een positieve constatering omdat deze exoot blijkbaar in de voedselketen is opgenomen, maar aan de andere kant kan dit ook weer een slecht teken zijn als er minder andere prooien aanwezig zijn.

Ganzen

Het bepalen van het aantal broedparen van Grauwe Ganzen is lastig. De beste methode, die in de BMP handleiding ook wordt geadviseerd, is het gericht zoeken van nesten. Natuurmonumenten spoort elk jaar zo veel mogelijk nesten op in haar gebieden, niet primair om de aantallen te bepalen, maar in het kader van de nestreductie. Deze resultaten geven een redelijk betrouwbaar beeld van het aantal broedparen en in de vorige inventarisaties in de Vechtplassen heeft onze vogelwerkgroep dan ook het door Natuurmonumenten opgegeven aantal broedparen van de grauwe gans overgenomen.

In 2022 heeft Natuurmonumenten echter geen nestreductie toegepast omdat Gedeputeerde Staten van Noord-Holland aan de faunabeheereenheden hiervoor geen toestemming heeft verleend. Het door ons vastgestelde aantal is daarom gebaseerd op de aanwezigheid van alerte of alarmerende paren en enkele nestvondsten. Een eerste telling is uitgevoerd op 14 maart speciaal gericht op de Grauwe Gans. Er werden 5 nesten gevonden waarvan 4 op het eilandje in het Wijde Gat. Totaal zijn er op deze telling 70 paren geteld, waarbij ook de vogels zijn meegeteld op de aangrenzende weilanden direct buiten het telgebied. Op basis van de aanwezige alerte paren op 25 maart en 10 april levert de clustering het totaal van 38 paren op. Dit betekent bijna een halvering sinds 2011 toen 69 nesten gevonden. Een dergelijke afname werd in 2021 ook in Hollands Ankeveen geconstateerd.

Waarschijnlijk is de afname nog sterker omdat de bepaling van het aantal broedparen op basis van de aanwezige paren hoger uitvalt dan het tellen van de nesten. Een substantieel deel van de aanwezige ganzen, namelijk de dieren die jonger zijn dan drie jaar, gaat niet daadwerkelijk nestelen. Helaas is onbekend hoe hoog het aandeel is van deze jeugdige ganzen.

Al met al lijkt het nestreductie beleid van Natuurmonumenten in elk geval regionaal effect te sorteren.

De Nijlgans is ongeveer gelijk gebleven met 15 paar. Er zijn twee paren met jongen gezien.

De Grote Canadese Gans is opvallend toegenomen van 1 naar 8 paar. Er is 1 paar met jongen gezien.

Roofvogels

In het grote bosperceel ten noorden van het Wijde Gat hoorden we meerdere malen een baltsende vogel.

In de moerasbossen waren 3 territoria van de Buizerd. Van de vogel ten zuiden van het Wijde Gat is ook het nest gevonden en hier hoorden we in juni en juli ook minimaal twee jongen. Van de andere paren vonden we geen nest en het is ook maar de vraag of deze bestonden. 2022 was in de regio een slecht jaar voor Buizerds door schaarste van de voornaamste voedselbron, Veldmuizen. Veel Buizerds hebben helemaal geen eieren gelegd en hebben een jaar overgeslagen (med Hanneke Sevink).

Bos- en struikvogels

Net als in 2011 bestaat de big five uit Tiftjaf (130 territoria), Winterkoning (61 territoria), Zwartkop (60 territoria), Tuinfluiter (58 territoria) en Fitis (50 territoria). Deze talrijke soorten bleven gelijk in aantal of namen sterk toe (Winterkoning van 43 naar 61 territoria), maar de Fitis nam juist sterk af van 118 naar 50 territoria. Deels komt dit door een landelijke afname (20% in de periode 2011-2019 volgens de Sovon-index) en heeft verder te maken met de verder verbossing van de vegetatie.

Kenmerkende soorten voor de elzenbroekbossen zijn Goudvink (8 territoria) en Matkop (2 territoria). Deze laatste heeft het moeilijk in Nederland en in de Vechtplassen staat de soort op het randje van uitsterven. Met zijn naaste familielid, de Glanskop, gaat het daarentegen uitstekend. Deze vestigde zich met 4 paar in het gebied. Dit is opvallend omdat hij normaal bijna alleen wordt aangetroffen in oudere bossen met beuk en eik, zoals we die kunnen vinden in de hogere zandgronden van het Gooi. Toch is het niet voor het eerst dat de Glanskop in Elzenbroekbossen wordt aangetroffen: in het Naardermeer komen Glans- en Matkop al langere tijd naast elkaar voor met de Glanskop de meest talrijke van de twee (Abma en Prop 2020)

Opvallend is de sterke toename van de Roodborsttapuit. Het aantal is sinds 2011 gegroeid van 1 naar 7 territoria. Hiervan zaten er 6 in de buurt van de ringdijk van de Horstermeer.

De Houtsnip, die in 2011 nog baltsend was gezien, ontbrak dit keer op de avondtellingen op 14 mei en 2 juni. De soort wordt in de Vechtplassen steeds zeldzamer.

Bijzonder is het territorium van de Grote Lijster, die in het Vechtplassengebied een zeldzaamheid is. Zowel op 10 april als 23 april werd de vogel gehoord in de zuidoostelijke bossen. Lichte twijfel bestond of het niet een kort-strofige Merel op vol volume was. Het lukte helaas niet om de vogel in beeld te krijgen. We hebben de vogel het voordeel van de twijfel gegeven.

Steltlopers

De twee zones die in het centrale deel zijn ontstaan van bomen en ruigte zijn direct door steltlopers ontdekt. Niet alleen trekvogels (Groenpootruiter, Oeverloper, Bosruiter en Witgatje) maar ook steltlopers die er op de kale veengrond zijn gaan broeden of in ieder geval een poging gewaagd hebben. De Kievit was met 3 paar aanwezig waarvan ook jongen van ca een week oud gezien zijn. 2 paar Tureluur en Kleine Plevier waren fanatiek baltsend aanwezig. Of ze daadwerkelijk jongen hebben gekregen is niet bekend.

5.3. Mogelijke broedvogels

Enkele potentiële broedvogelsoorten zijn waargenomen, zonder dat dit bij de BMP clustering een geldig territorium opleverde.

Tijdens de introductiewandeling op 25 maart hoorden we minstens 2 roepende Baardmannen bij de nieuw gecreëerde plas in de meest zuidwestelijke hoek. Bij latere bezoeken is deze soort niet meer gehoord. Vermoedelijk betrof het vogels die in het nabijgelegen Horstermeer hebben gebroed.

Vijfmaal zagen we 1 tot 2 Grote Zilverreigers aan de oostkant van het Wijde Gat in mei, juni en juli. Deze soort verspreidt zich vanuit de Oostvaardersplassen steeds meer als broedvogel in Nederland en het is wachten op de eerste broedgevallen in de Vechtplassen..

Vanaf april werden er bij elk bezoek enkele Purperreigers gezien. Op 16 juni vlogen er zelfs 2 vogels gealarmeerd boven onze boot in het noordelijke deel. Broeden kon echter niet worden aangetoond, ook niet in het latere bezoek in juli. Vermoedelijk zijn de waargenomen vogels afkomstig van de grote kolonies in het Naardermeer of de Breukelenveense Plas. Op zich is het niet ongebruikelijk dat Purperreigers als een vorm van protest luid roepend wegvliegen als ze worden gestoord bij het foerageren.

Een Bruine Kiekendief werd zevenmaal gezien, zowel man als vrouw. Er waren geen aanwijzingen dat deze vogels in het telgebied broeden, hoewel er voldoende geschikte locaties zijn. Net als vorige jaren zullen deze vogels hebben gebroed in de ruigte in het aangrenzende Horstermeer,

OP 23 april en 8 mei is een langsvliegende Sperwer gezien.

Op 21 mei zagen we een langsvliegende Boomvalk.

6. Zoogdieren

Zevenmaal is een Ree gezien; meestal 1 exemplaar maar ook een groep van 3. De dieren zaten zowel op de rand van de weilanden van het oostelijke deel als bij de ringdijk van de Horstermeer. Het totaal aantal dieren in het gebied zal een tiental bedragen.

In het noordelijk deel bij de Bierdijk zagen we veel wroetsporen van een Das evenals in het veenweidegebied ten zuiden van het Wijde Gat. Deze gebieden liggen meerdere kilometers van elkaar, dus het ging vrij zeker om verschillende exemplaren.

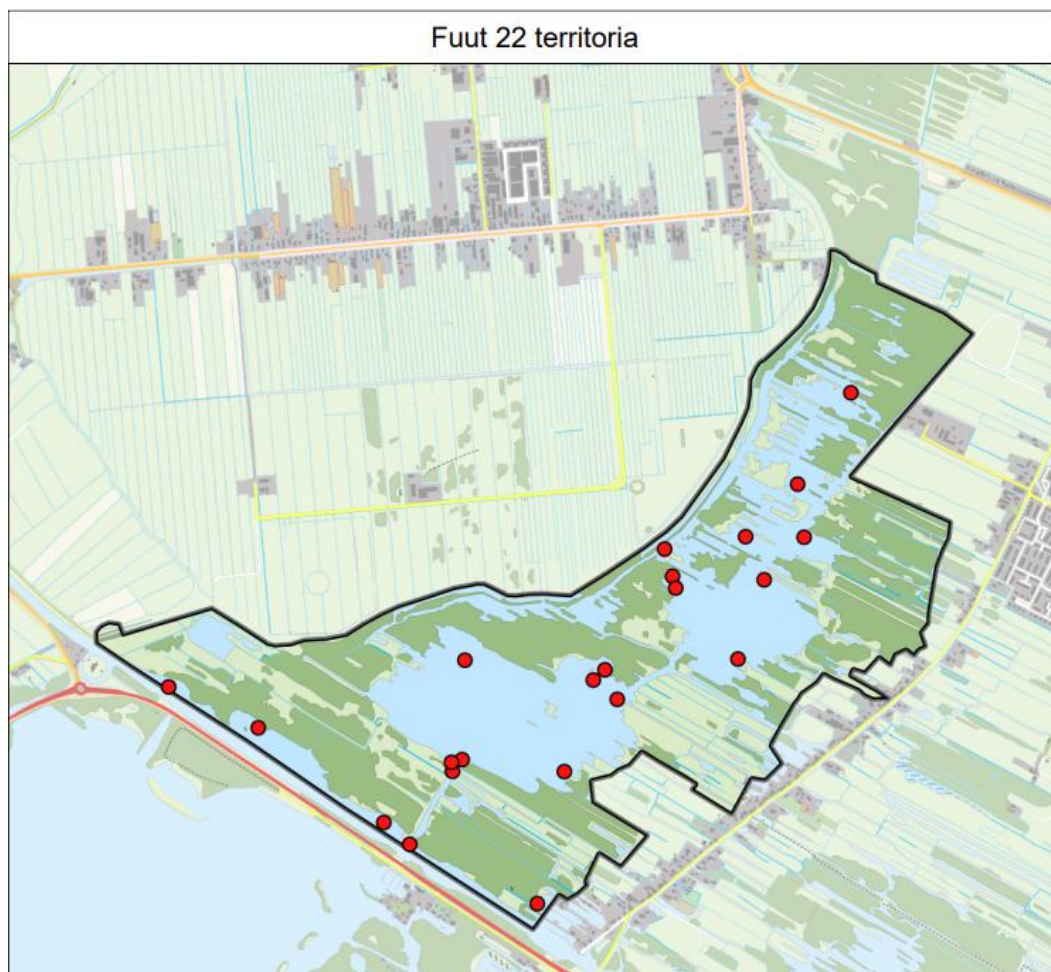
Eenmaal is een Muskusrat gezien.

7. Geraadpleegde bronnen

- Abma, J.F. & D. Prop 2020. Broedvogels van het Naardermeer in 2020. Sovon rapport 2020/68. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Bakker P., C. van der Hoeven-Loos, L. Mur & A. Stork 1976. De Noordelijke Vechtplassen. Uitgave Stichting Commissie voor de Vecht en het oostelijk en westelijk plasseengebied.
- FBE Noord-Holland 2020. Faunabeheerplan Ganzen Noord-Holland 2021-2024. Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland. Haarlem.
- Prop D. 2011. Broedvogels Kortenhoefse Plassen 2011. Rapport 200 van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.
- Prop D. 2021. Broedvogels Ankeveense Plassen (Hollands Deel) 2021. Rapport 298 van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.
- Sovon, Indexen broedvogels t/m 1990-2020; Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies en CBS, www.sovon.nl.
- Vergeer J.W., A.J. van Dijk., A. Boele, J. van Bruggen & F. Hustings 2016. Handleiding Sovon Broedvogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Vink C. en R, Rense 2020. Broedvogels van de Horstermeer 2020. Rapport 288 van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.
- Van der Winden J.W. & C. Dreef 2019. Effecten van ganzen op moerasvogelhabitat in de Oostelijke Vechtplassen. Rapoort 2019-4. Jan van der Winden Ecology, Utrecht.

Bijlage: Soortkaarten

Deze bijlage bevat de stippenkaarten van Avimap. Elke stip representeert een geldig territorium in 2022.

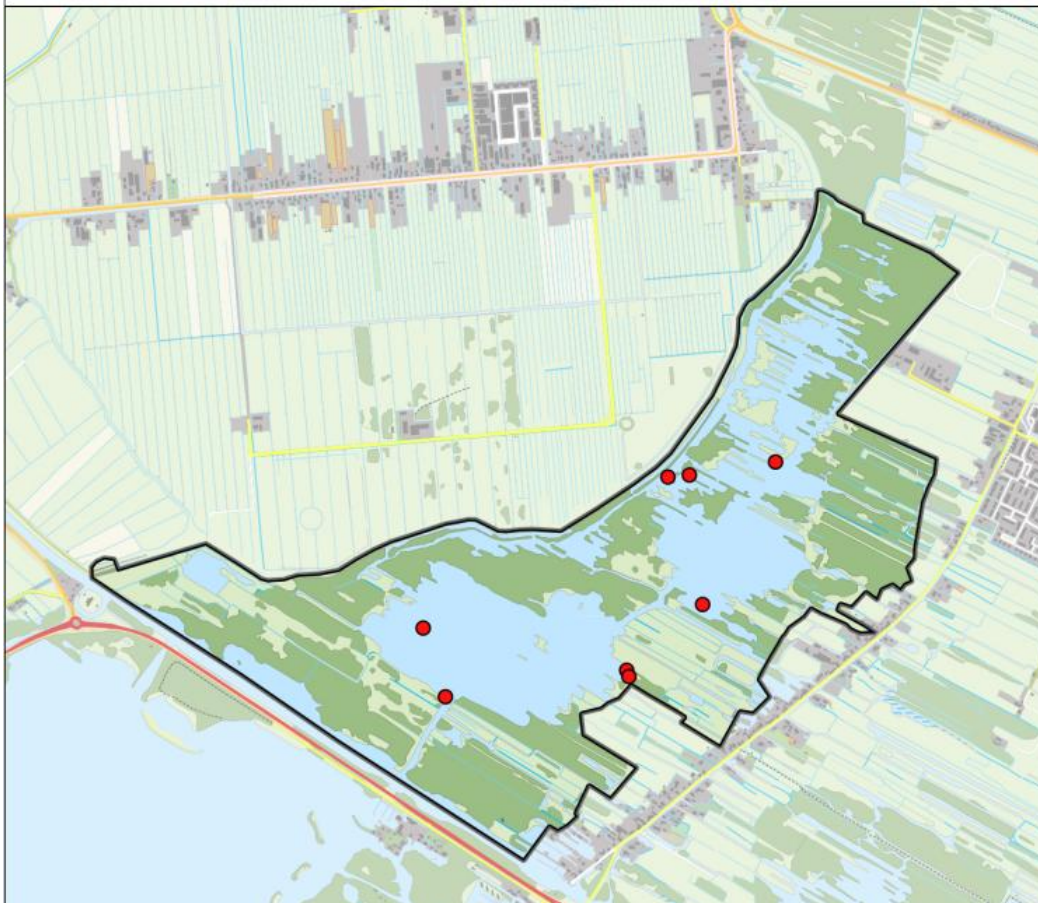
Knobbelzwaan 3 territoria

Grauwe Gans 38 territoria

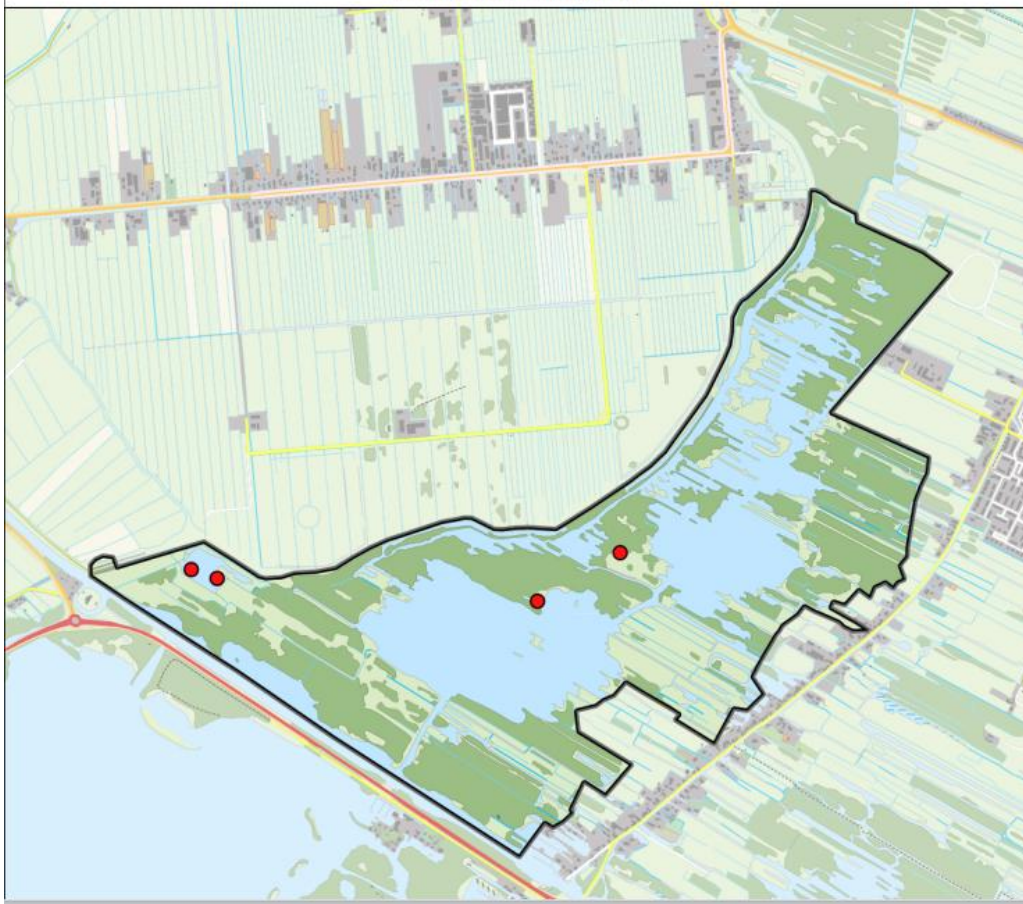
Grote Canadese Gans 8 territoria

Nijlgans 15 territoria

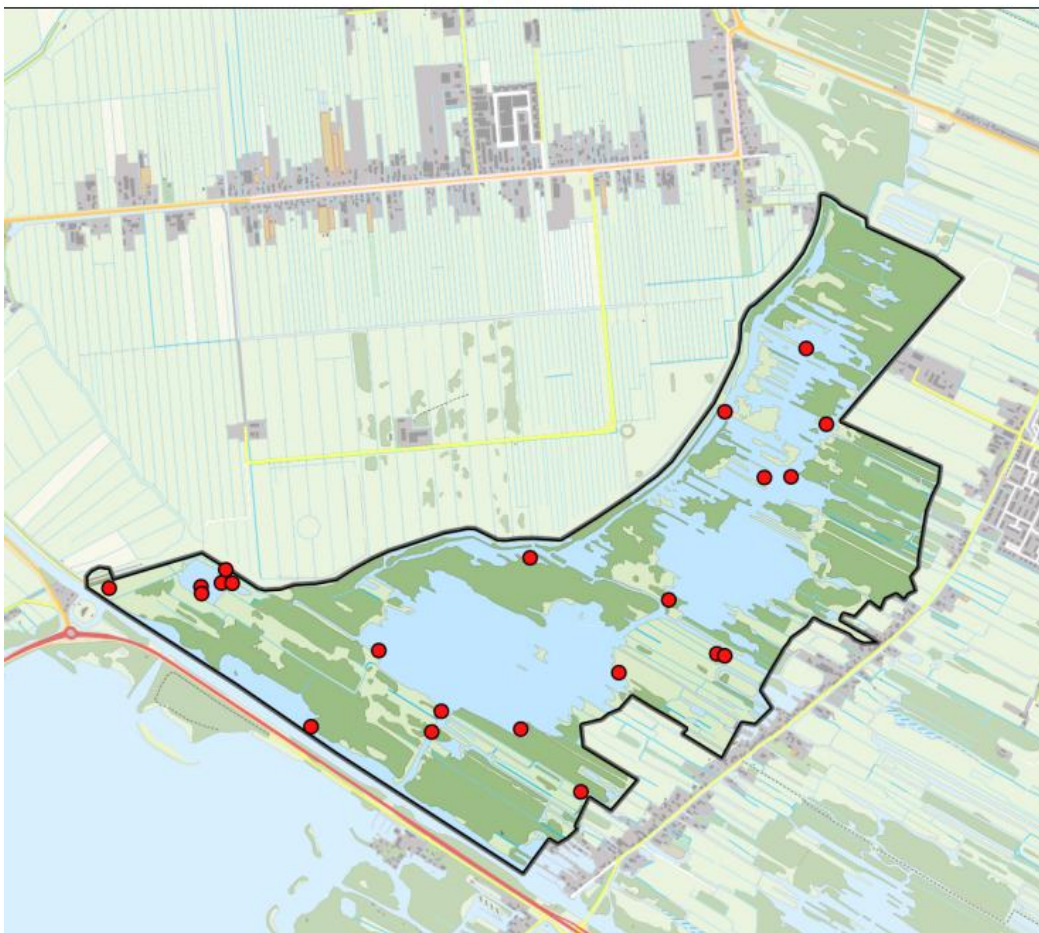
Bergeend 4 territoria

Krakeend 12 territoria

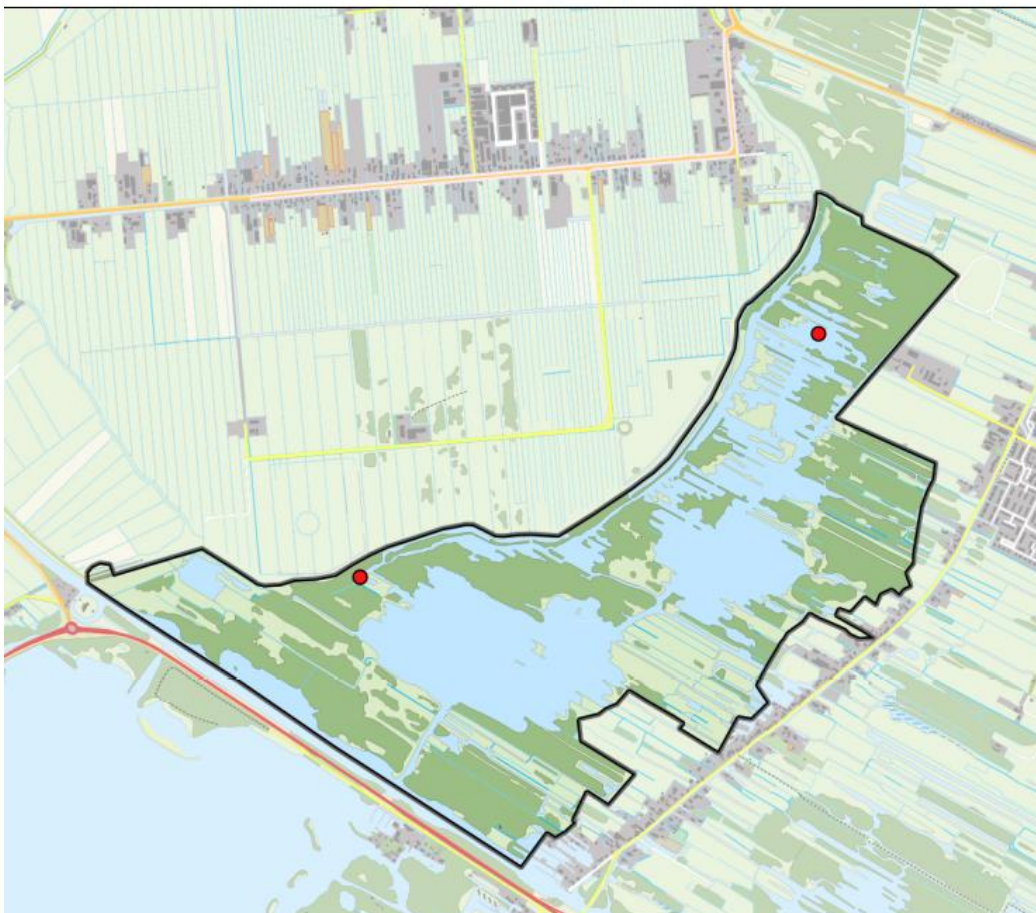
Wilde Eend 22 territoria

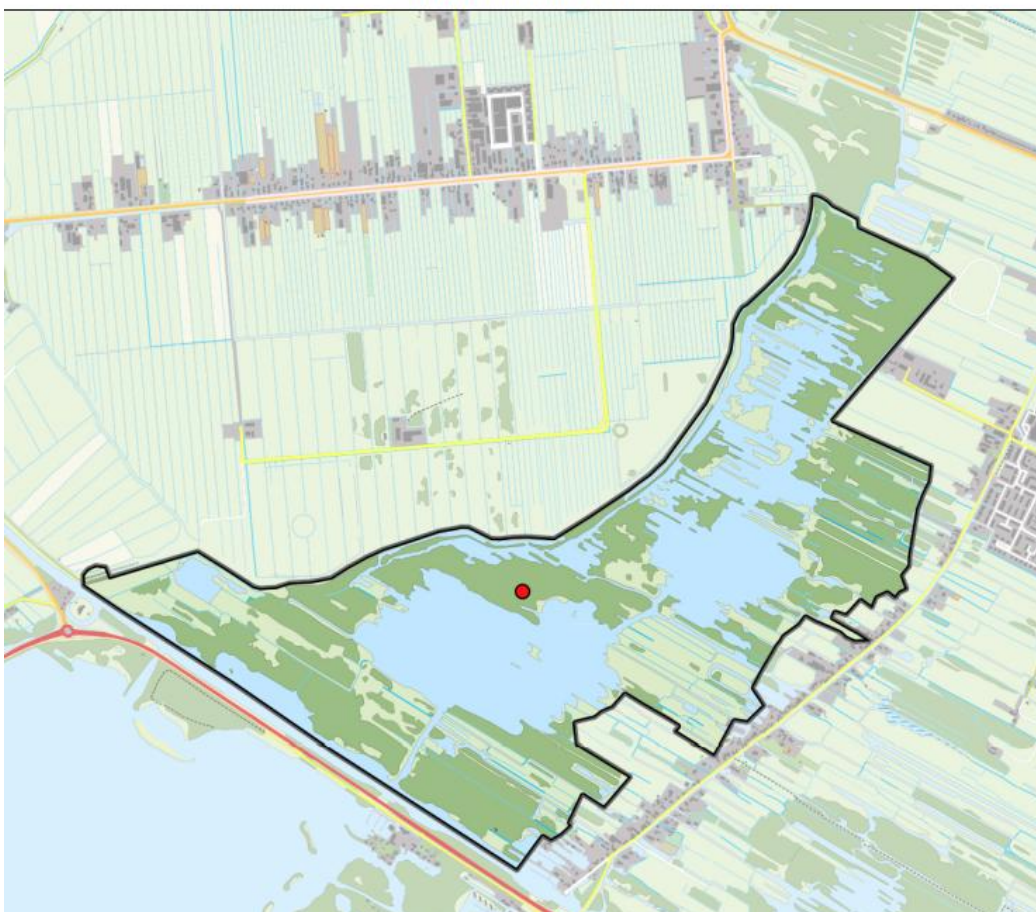
Slobeend 2 territoria

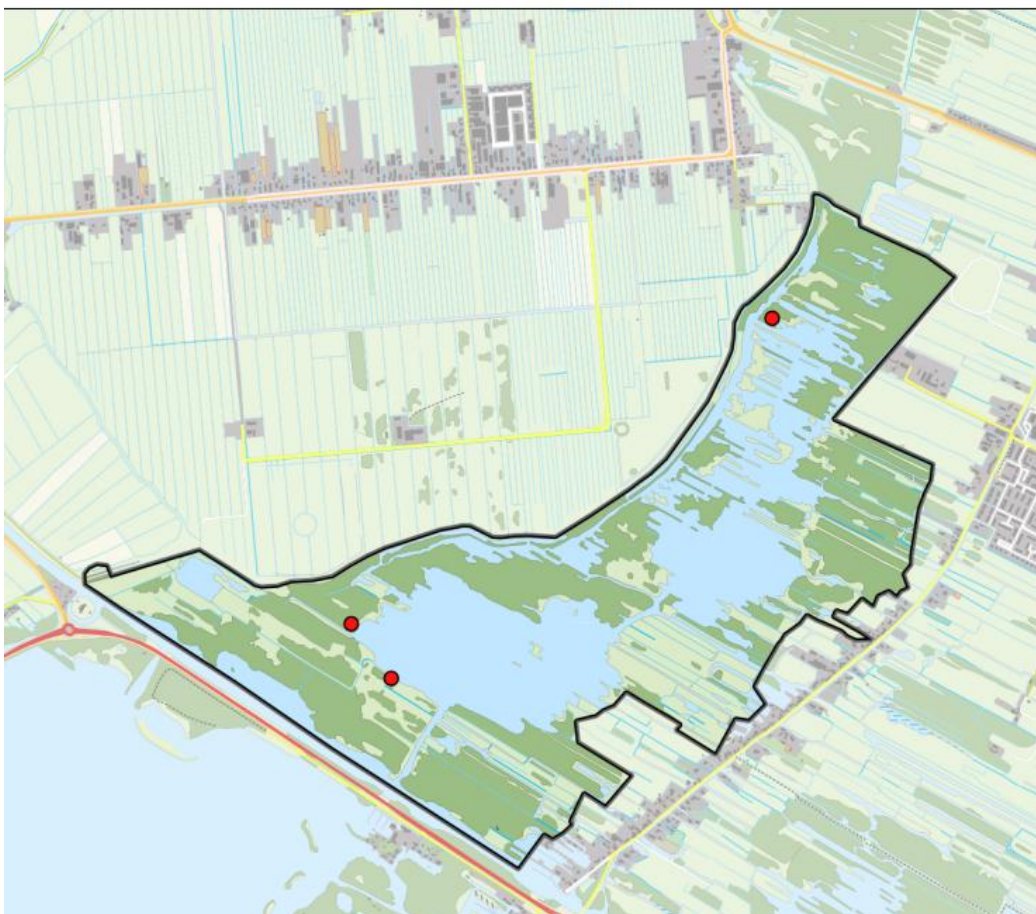
Kuifeend 2 territoria

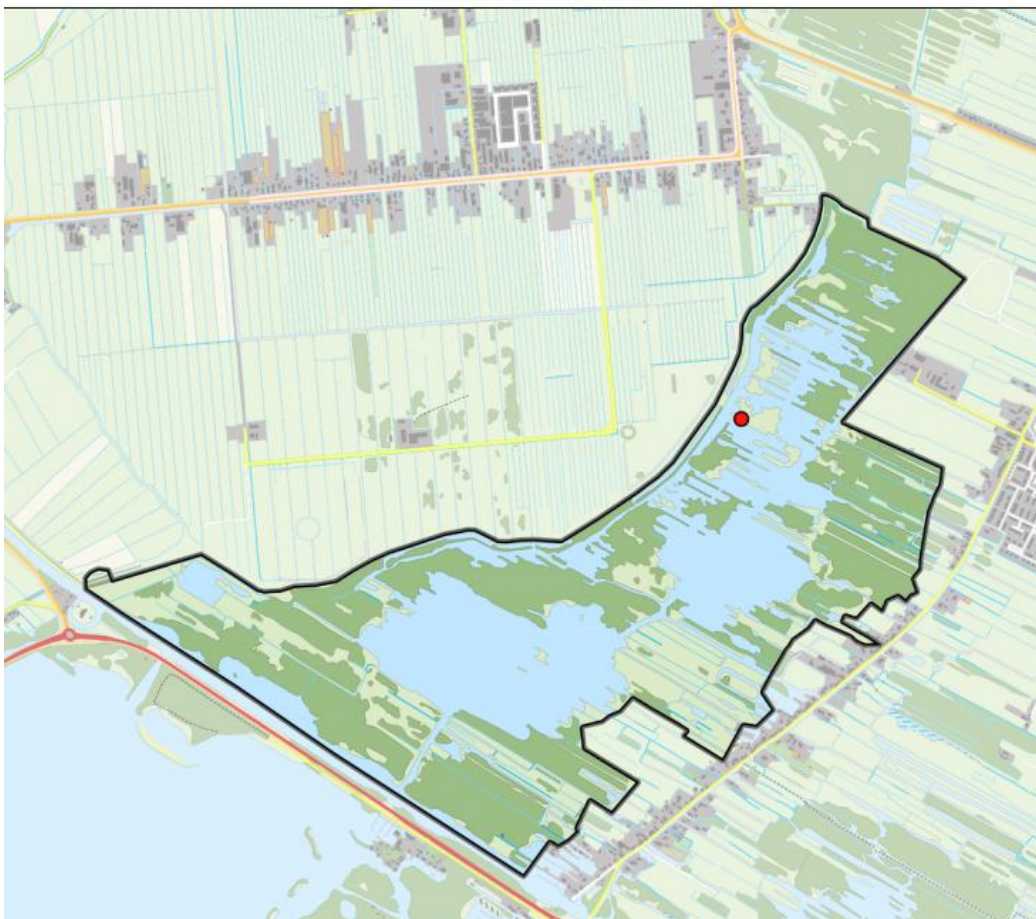
Havik 1 territorium

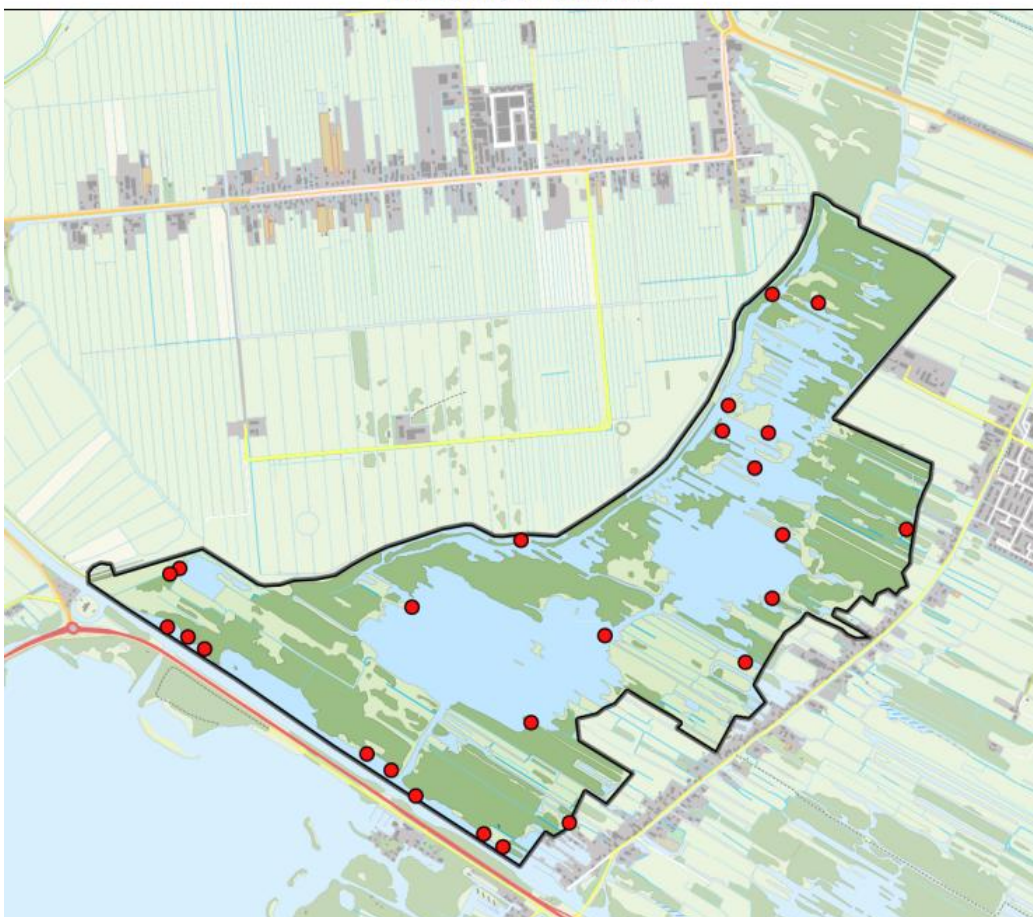
Buizerd 3 territoria

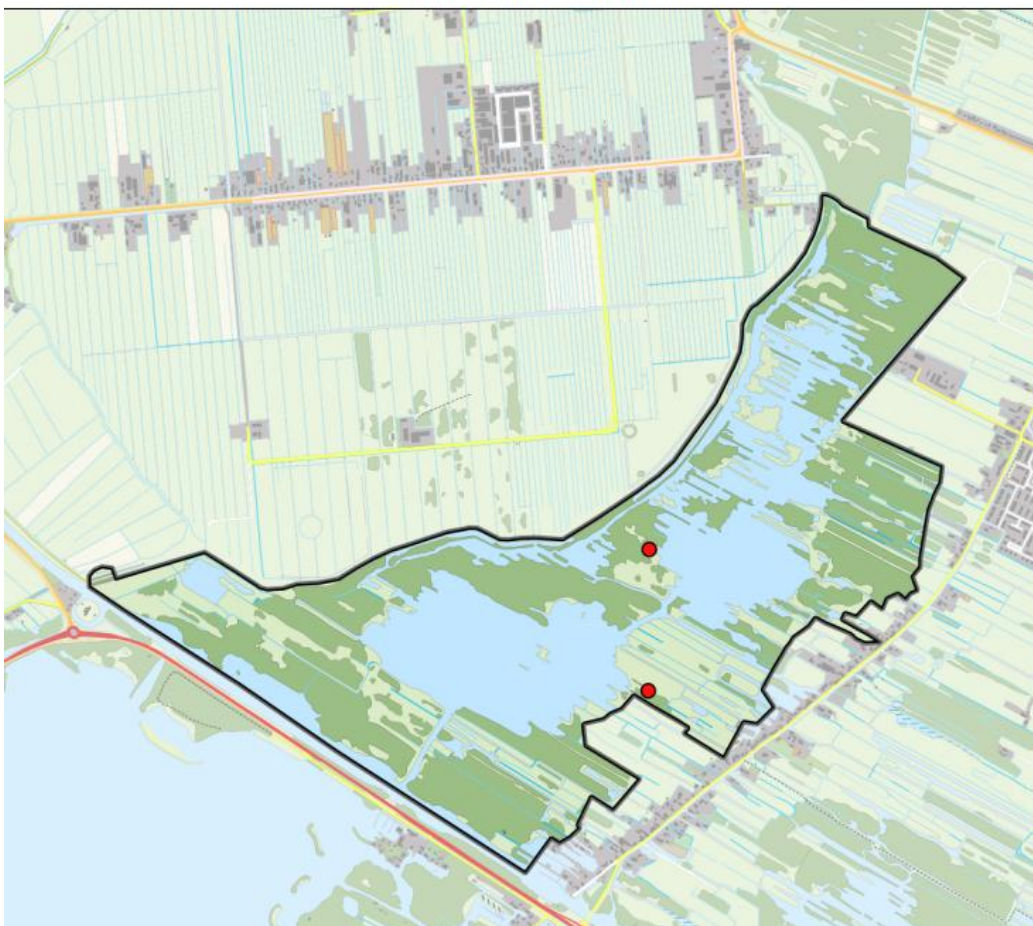
Waterral 1 territorium

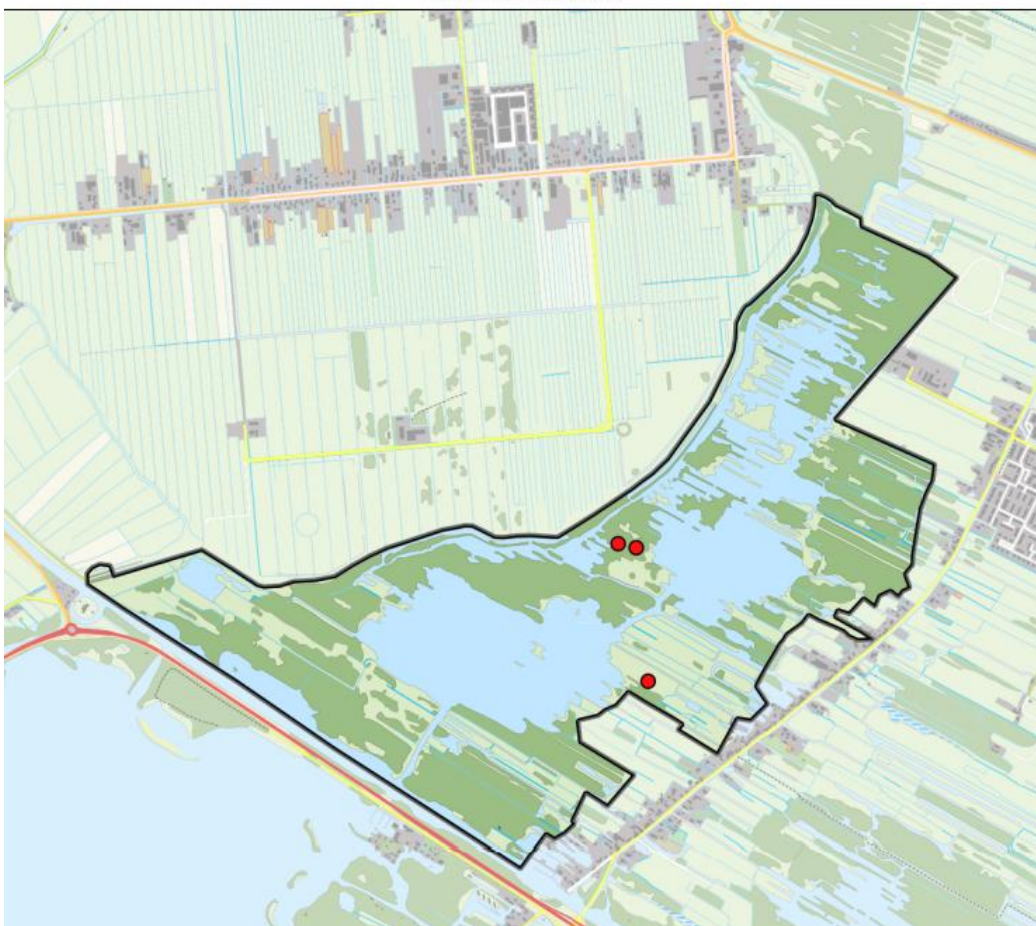
Meerkoet 25 territoria

Kleine Plevier 2 territoria

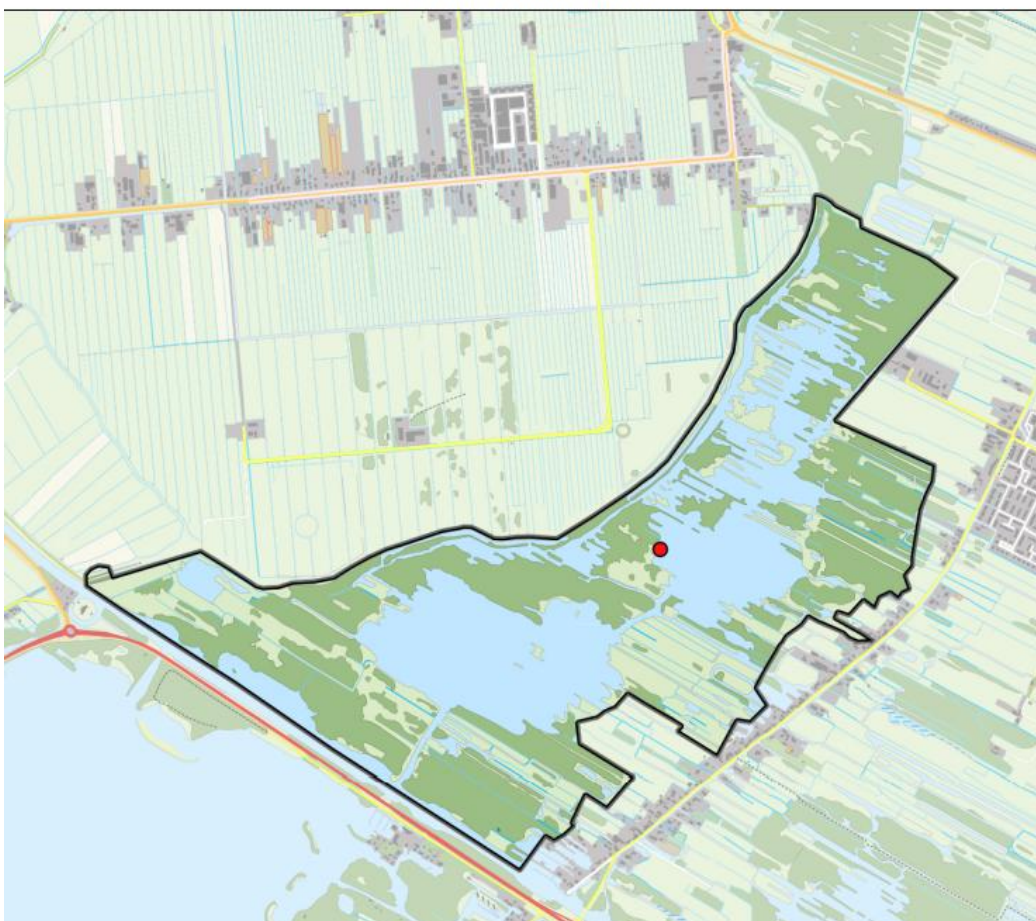
Kievit 3 territoria

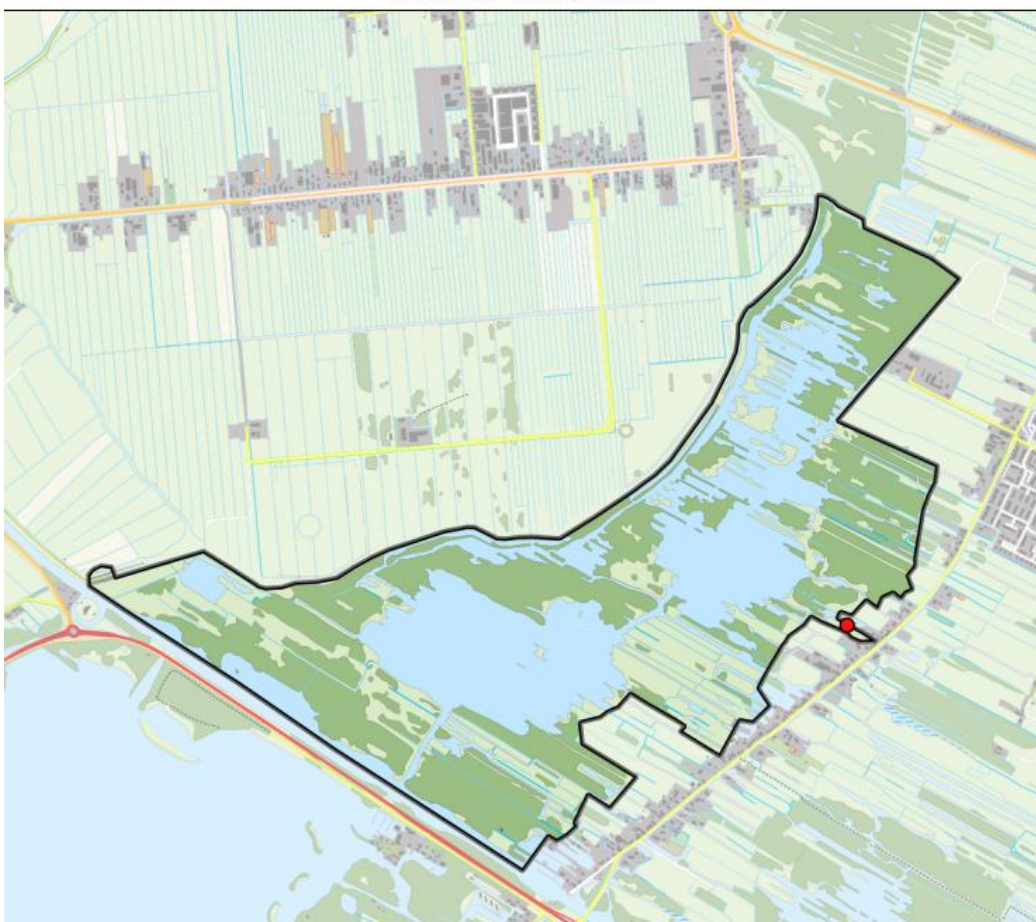
Tureluur 2 territoria

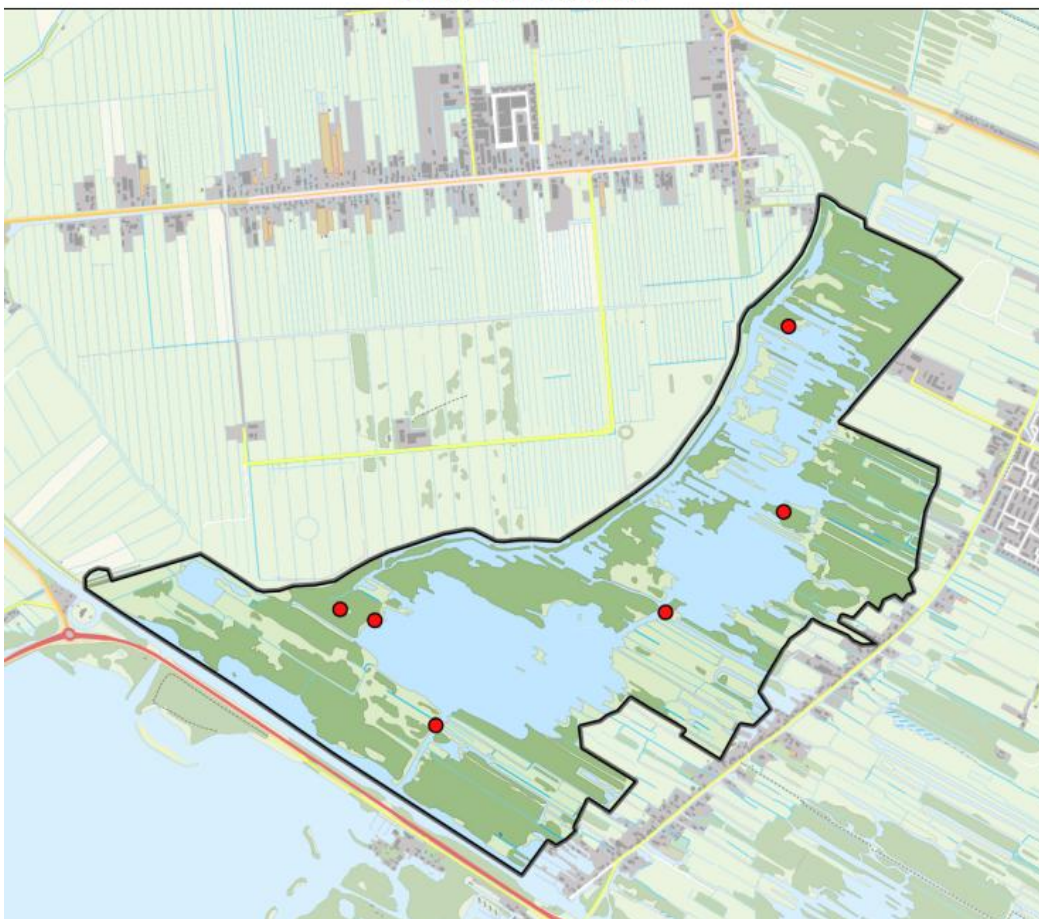
Visdief 1 territorium

Houtduif 1 territorium

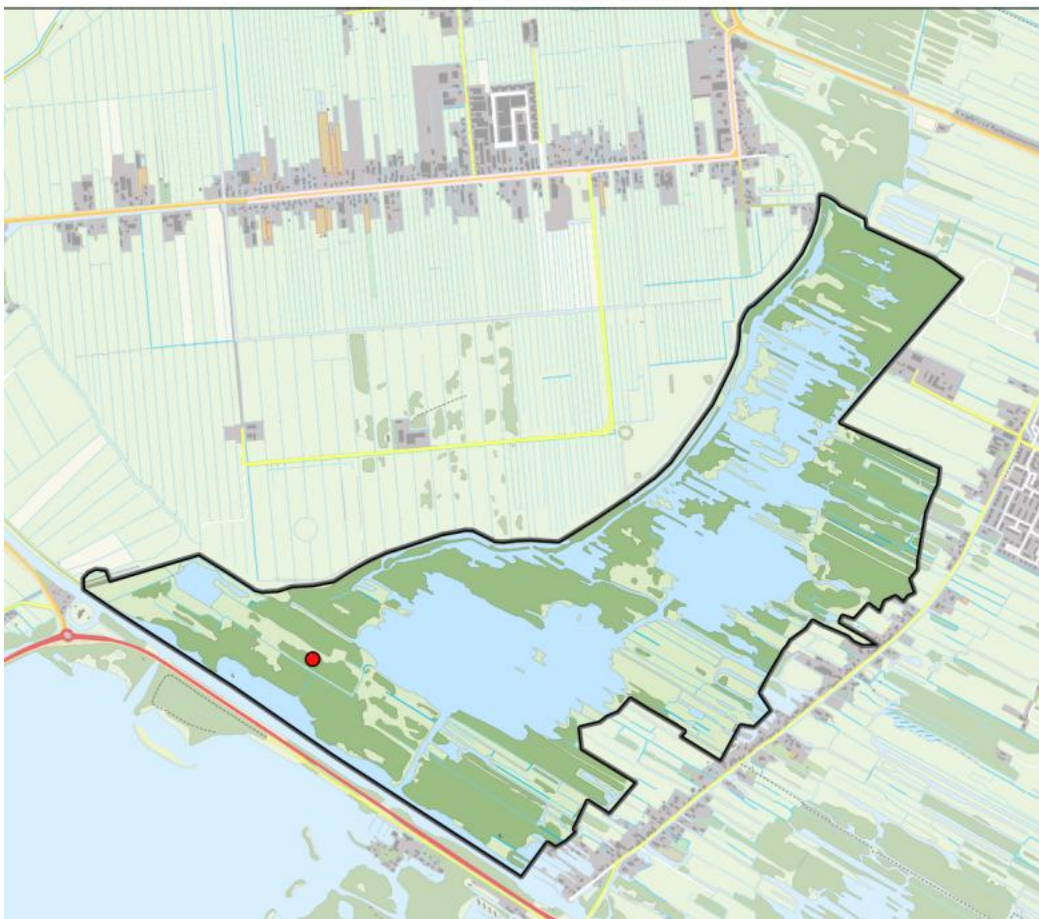
Koekoek 6 territoria

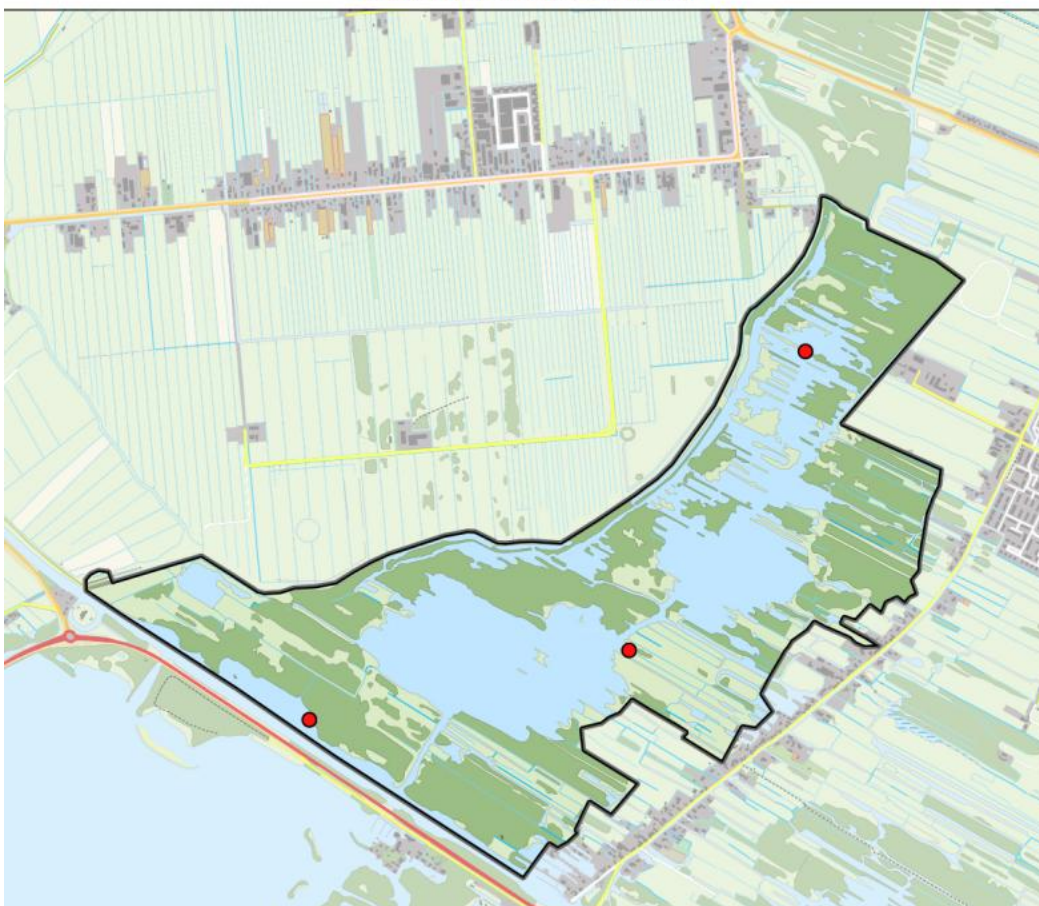
Grote Bonte Specht 7 territoria

Boompieper 1 territorium

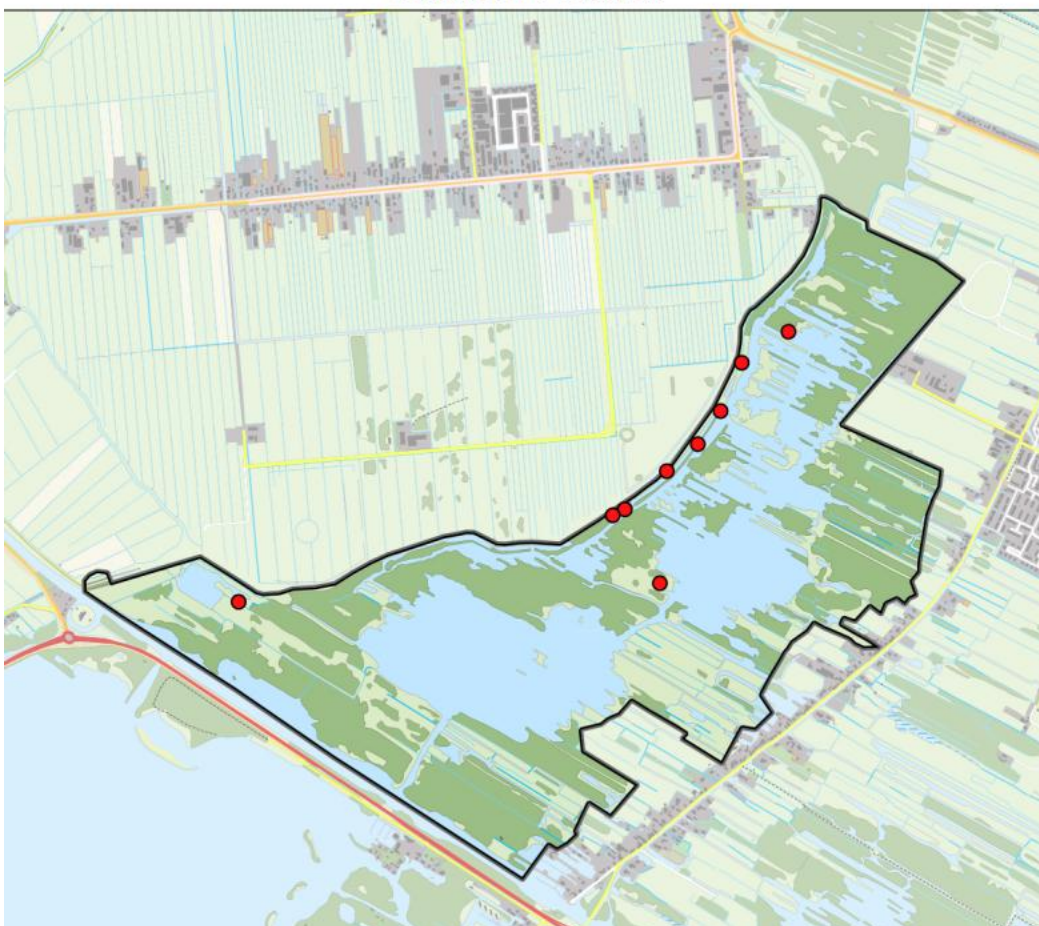
Witte Kwikstaart 3 territoria

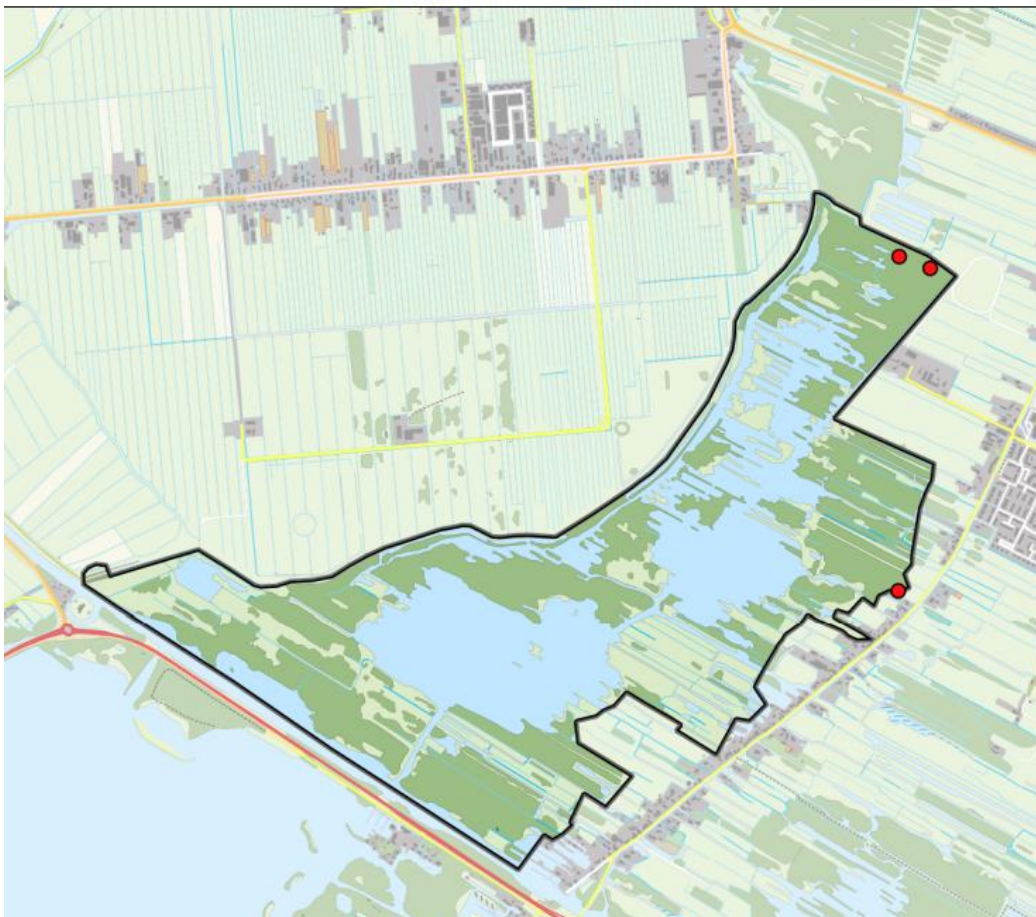
Winterkoning 61 territoria

Blauwborst 9 territoria

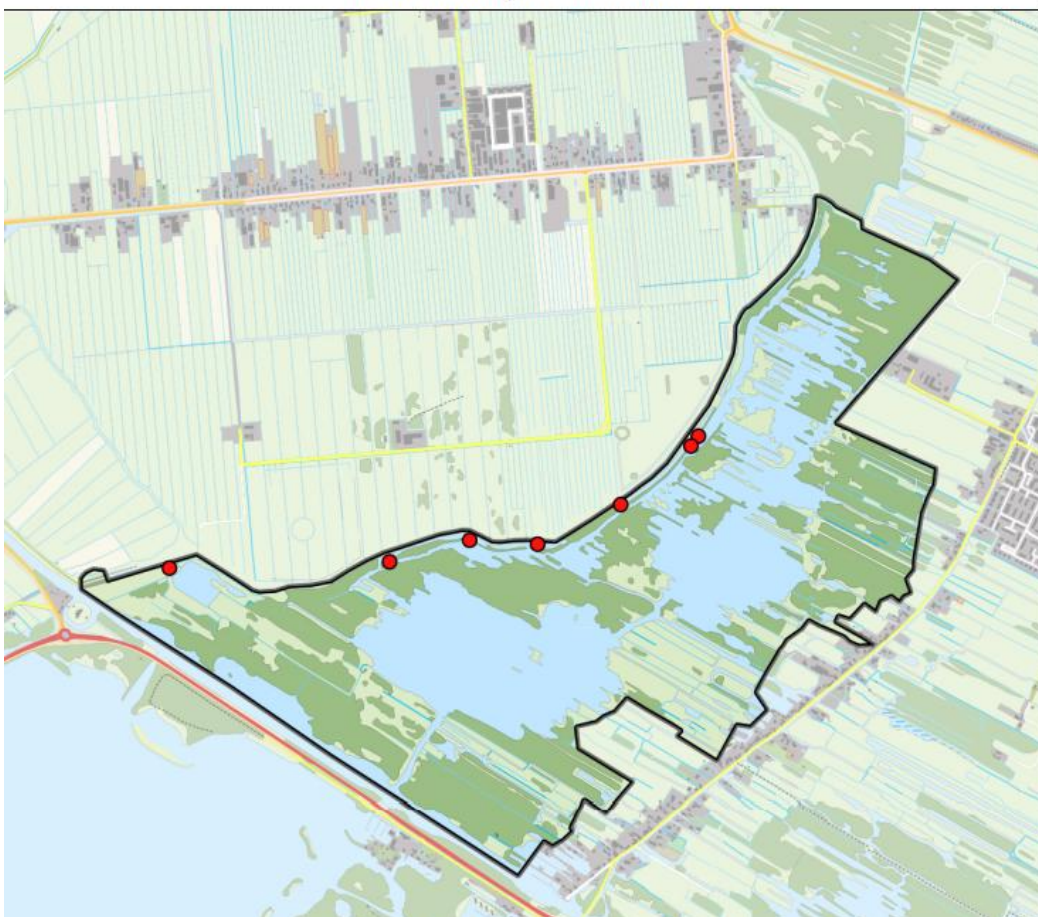
Heggenmus 3 territoria

Roodborst 27 territoria

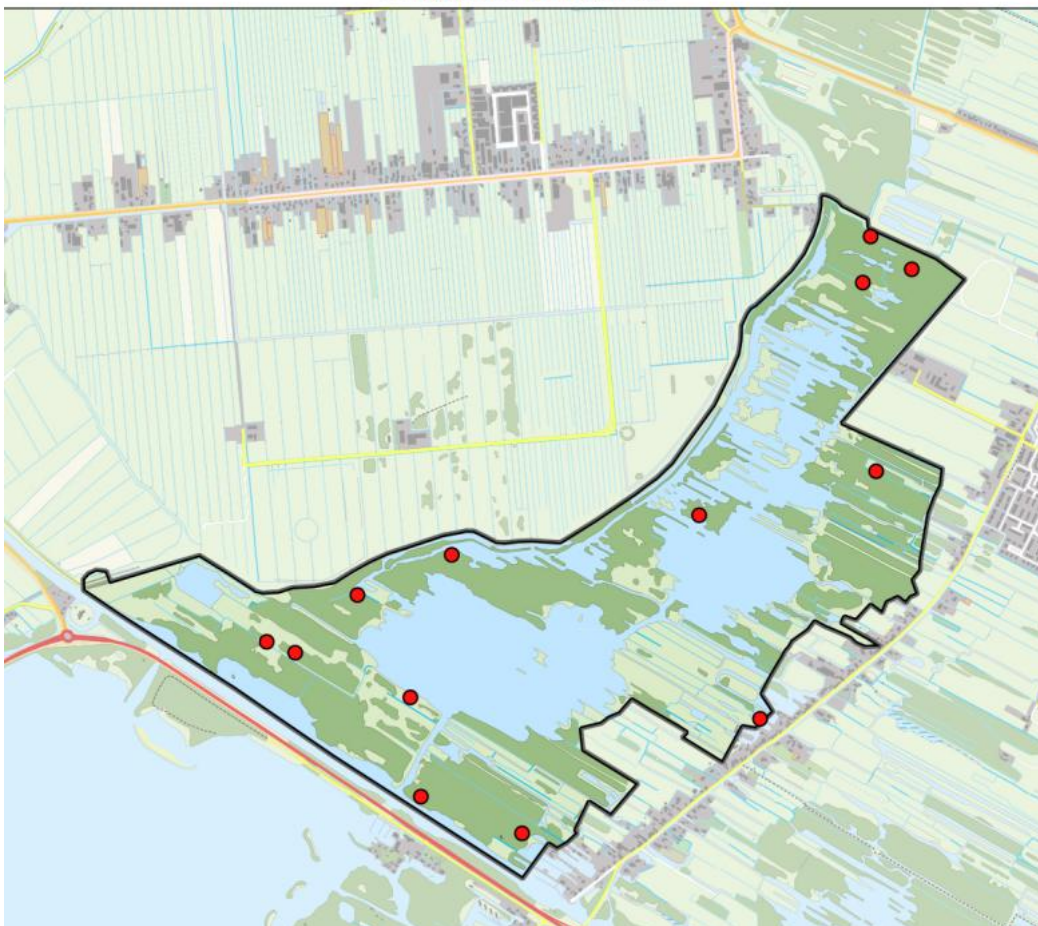
Roodborstapuit 7 territoria

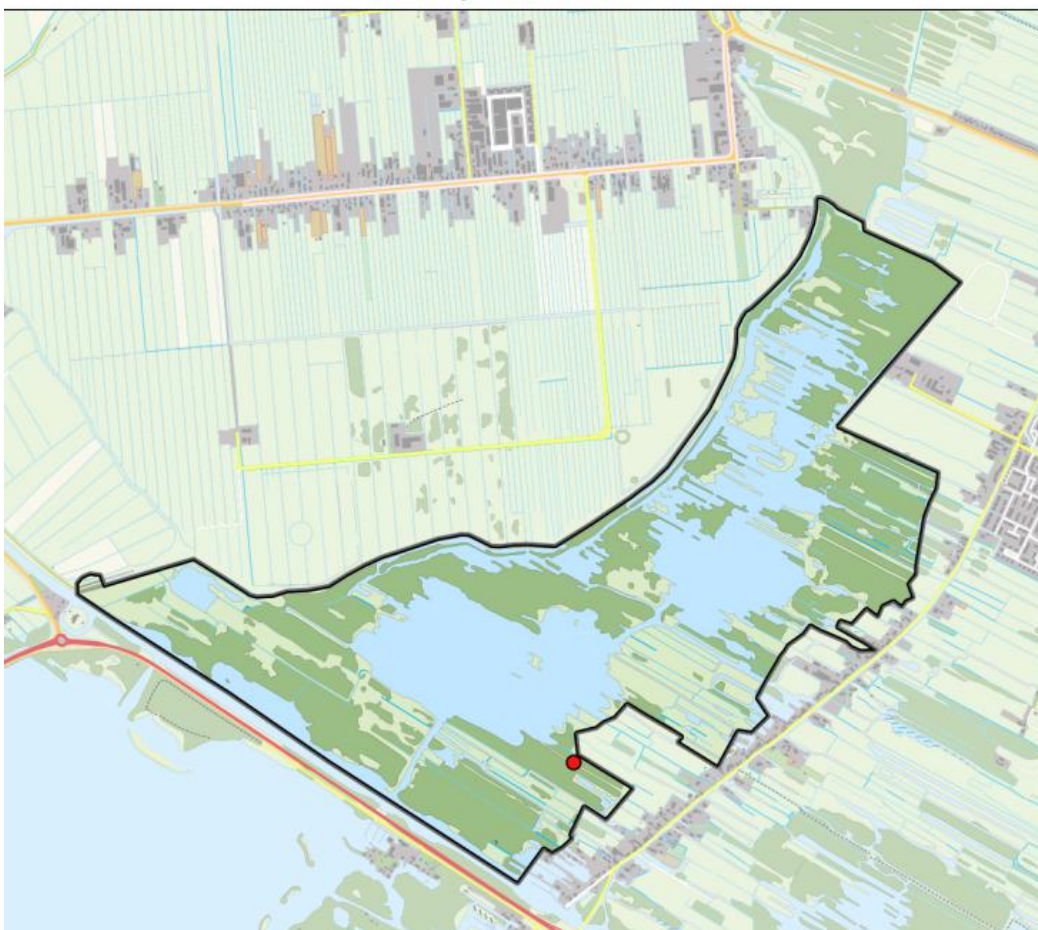
Merel 30 territoria

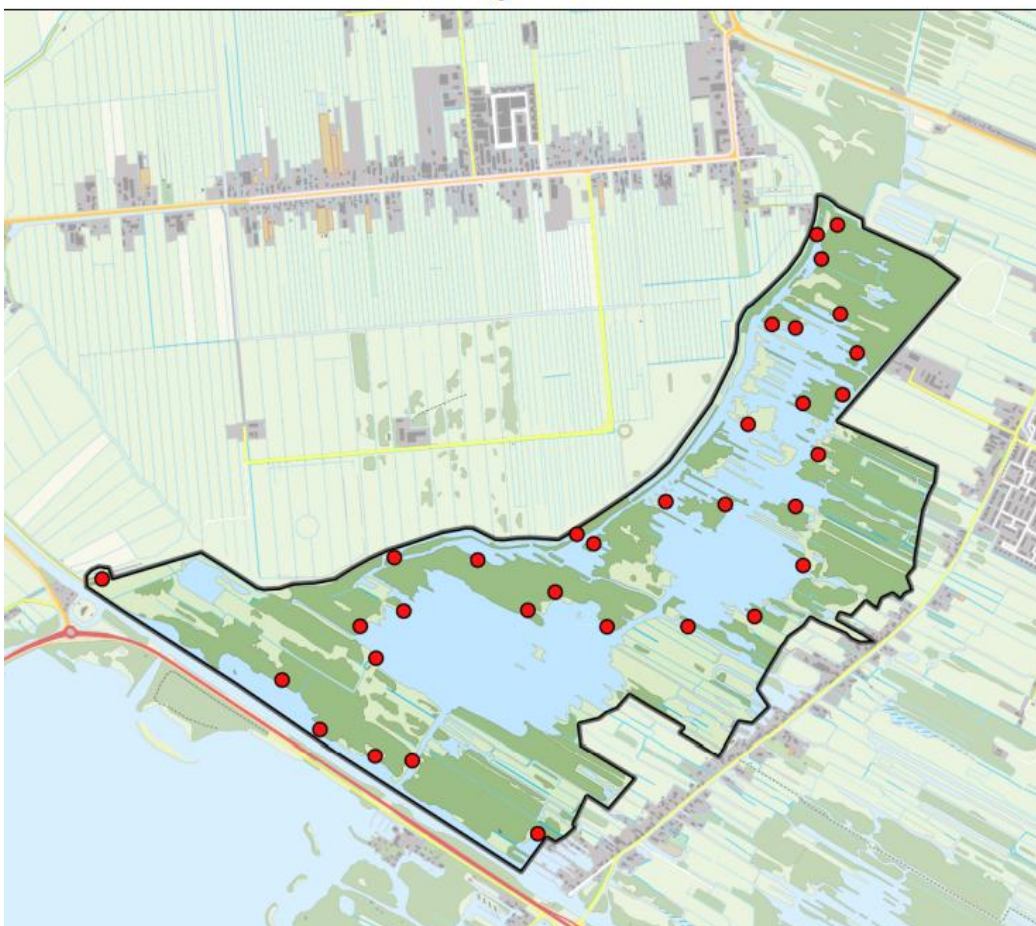
Zanglijster 13 territoria

Grote Lijster 1 territorium

Cetti's Zanger 33 territoria

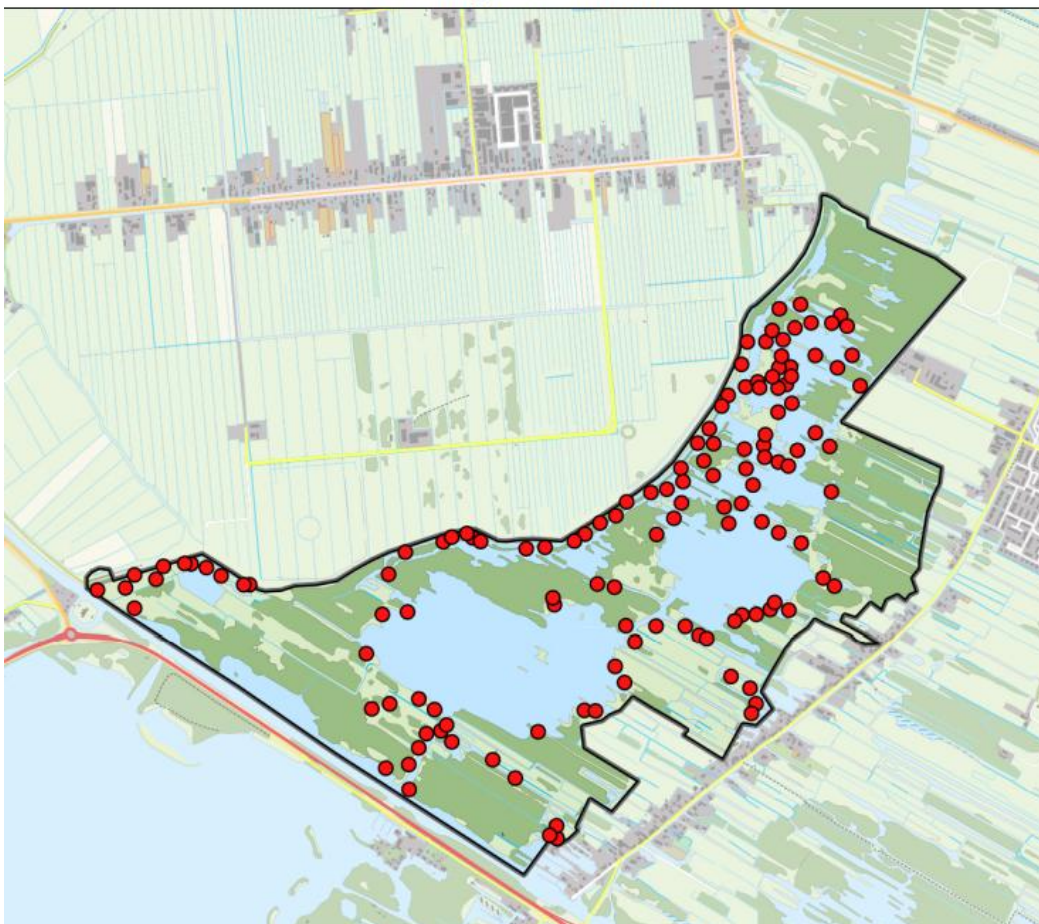
Sprinkhaanzanger 6 territoria

Snor 40 territoria

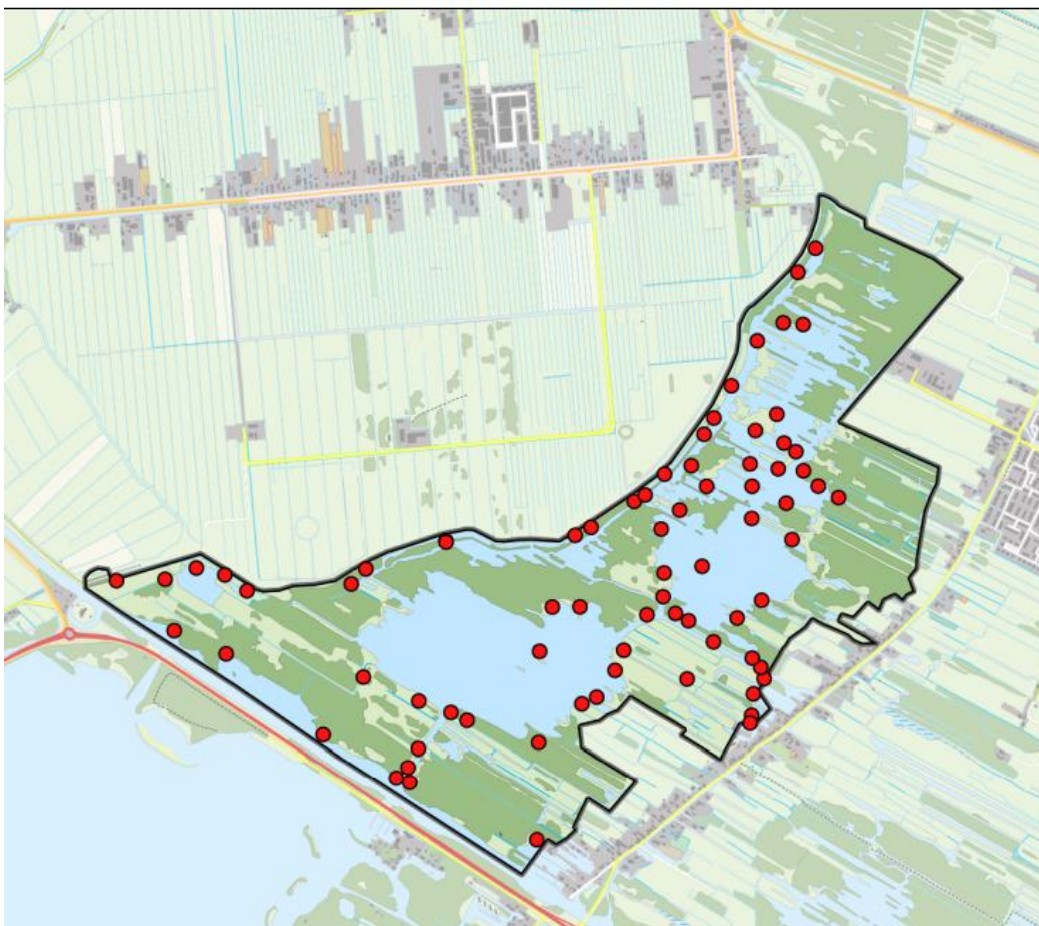
Rietzanger 133 territoria

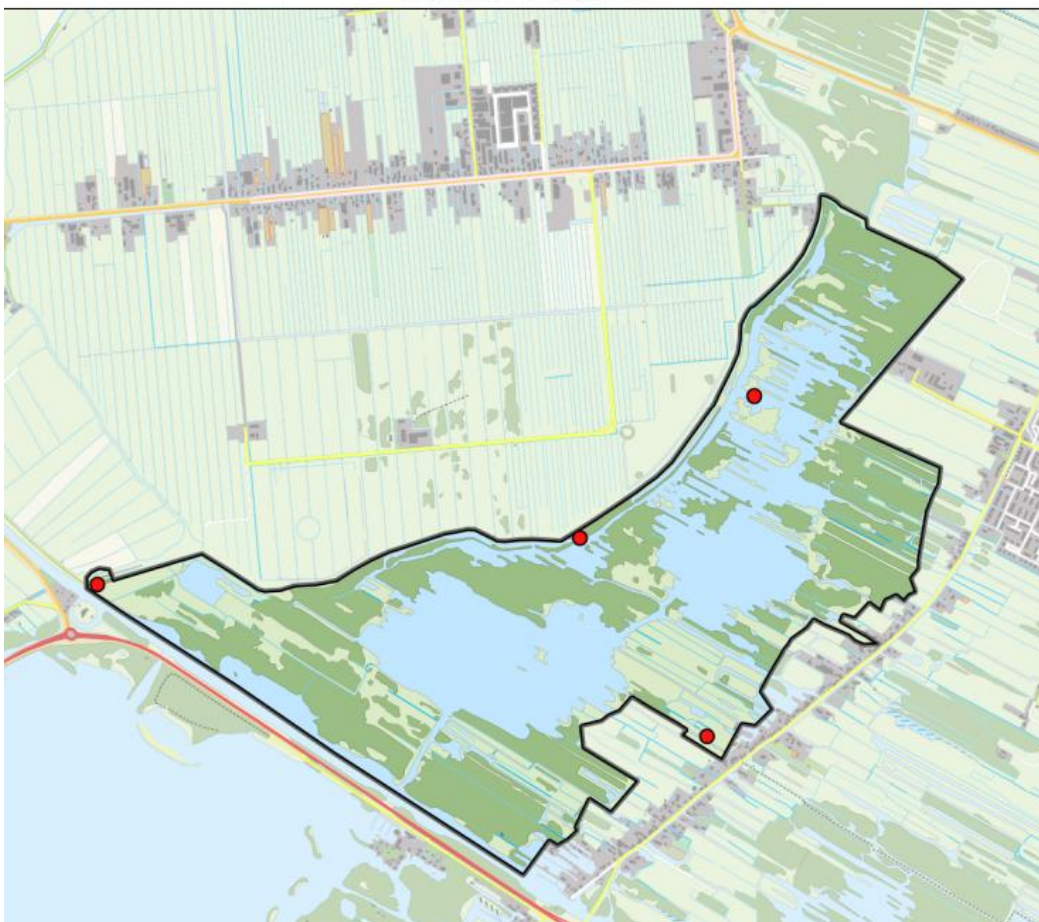
Bosrietzanger 2 territoria

Kleine Karekiet 75 territoria

Grasmus 4 territoria

Tuinfluiser 58 territoria

Zwartkop 60 territoria

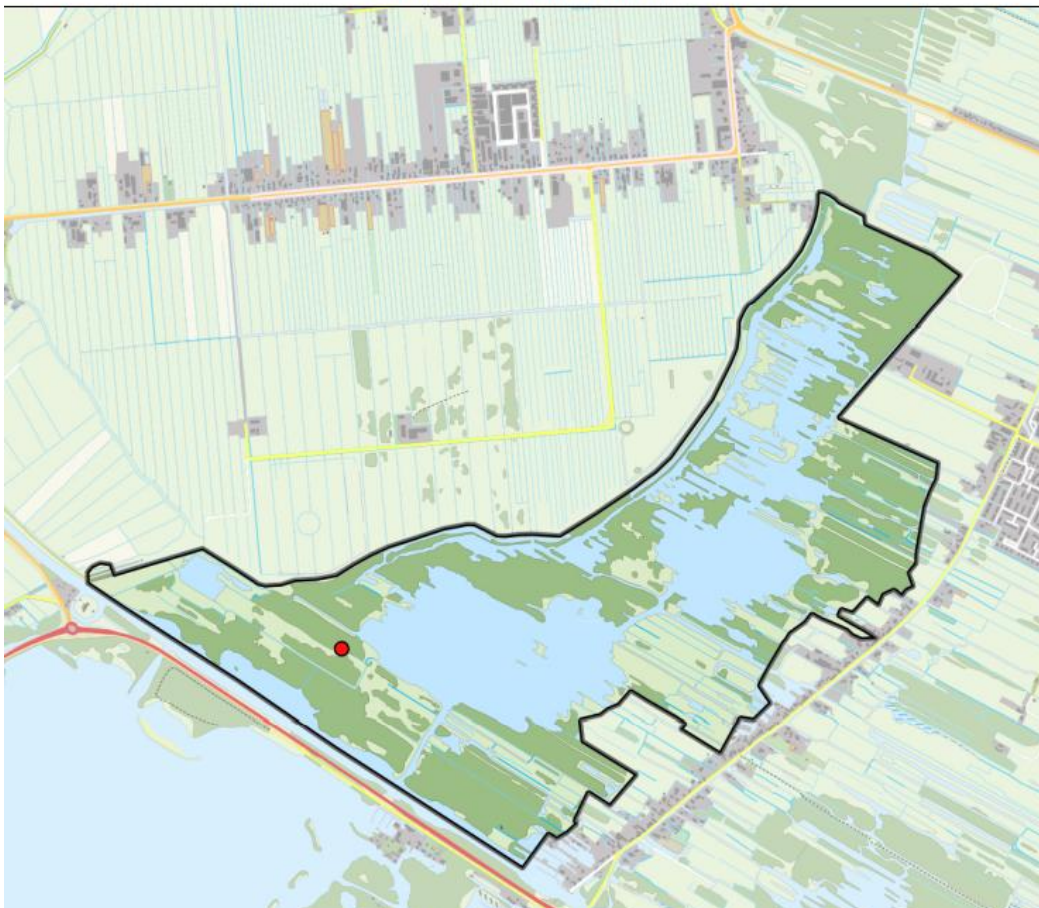
Tjiftjaf 130 territoria

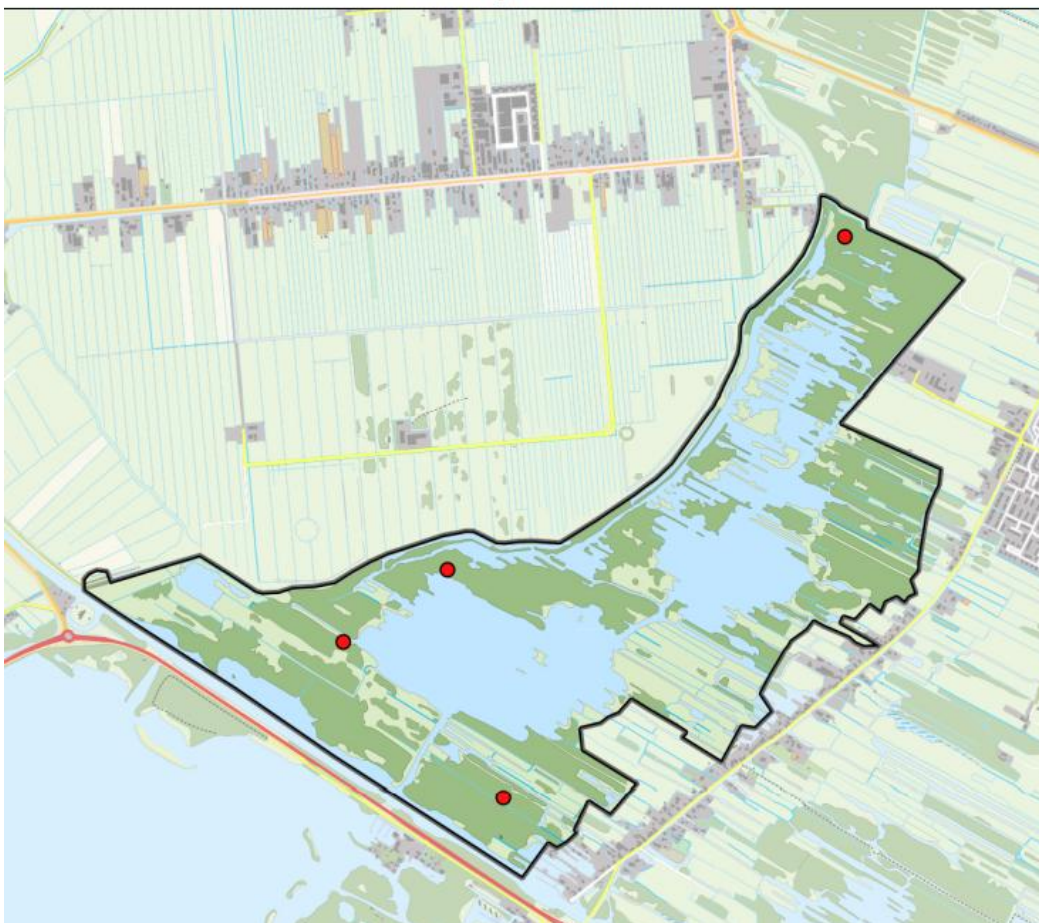
Fitis 50 territoria

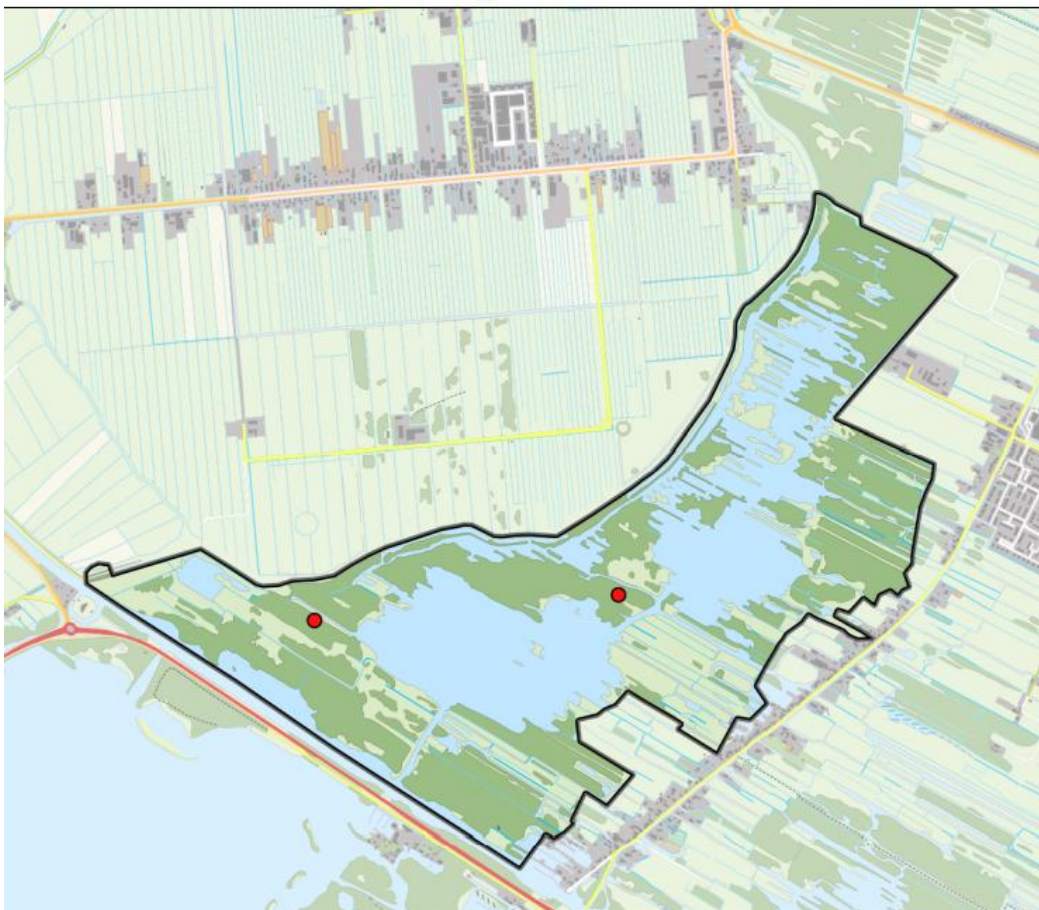
Staartmees 1 territorium

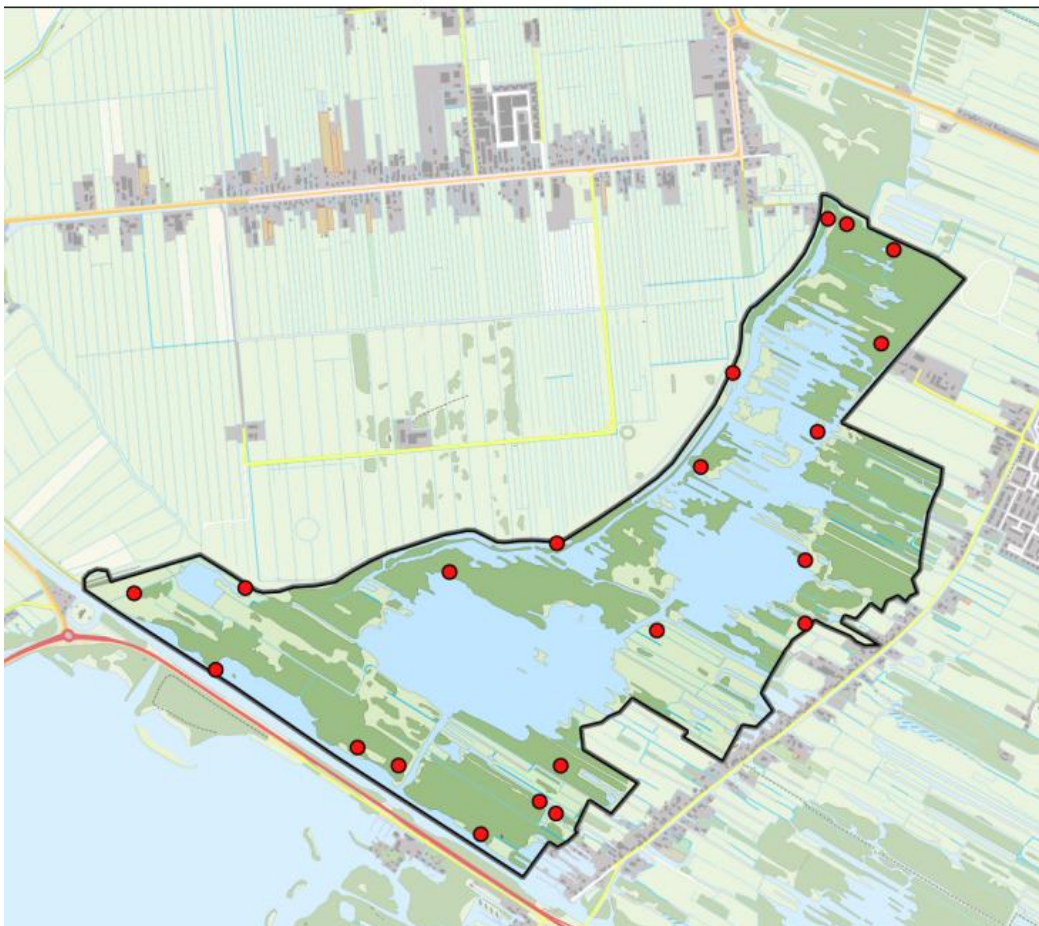
Glanskop 4 territoria

Matkop 2 territoria

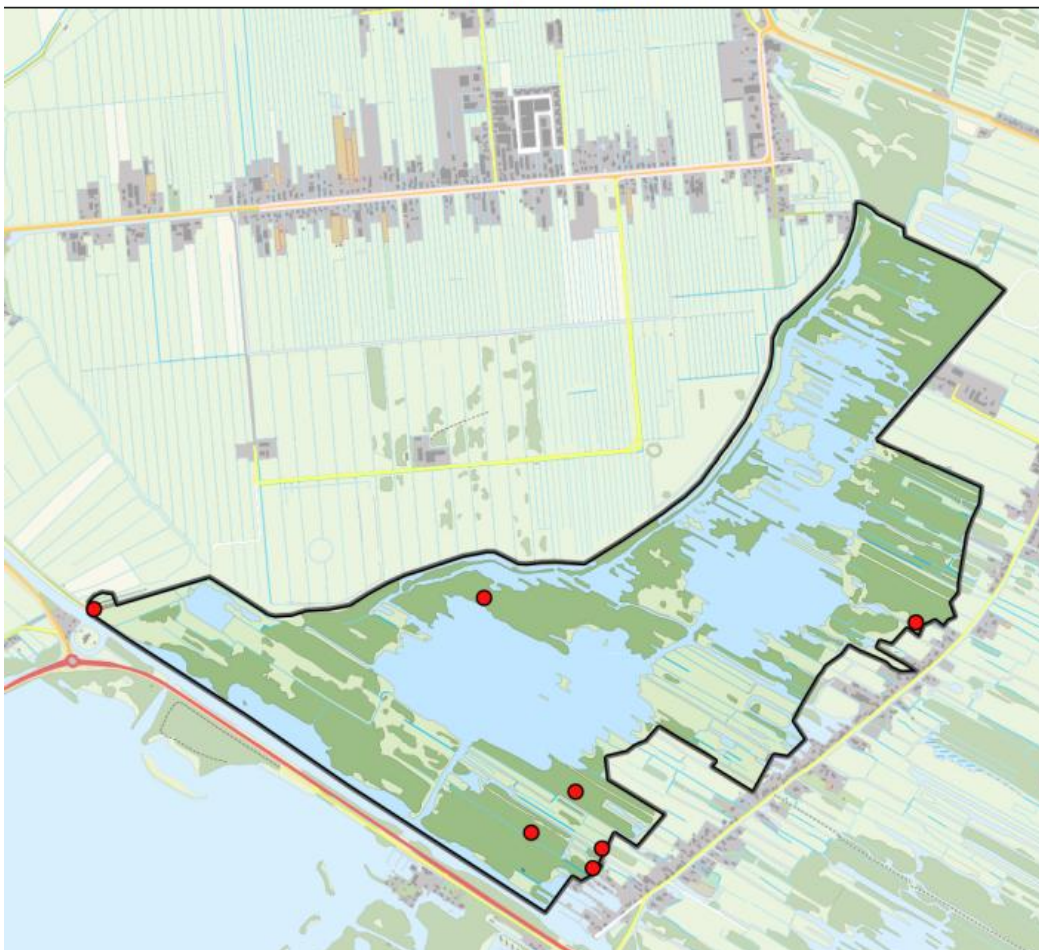
Pimpelmees 21 territoria

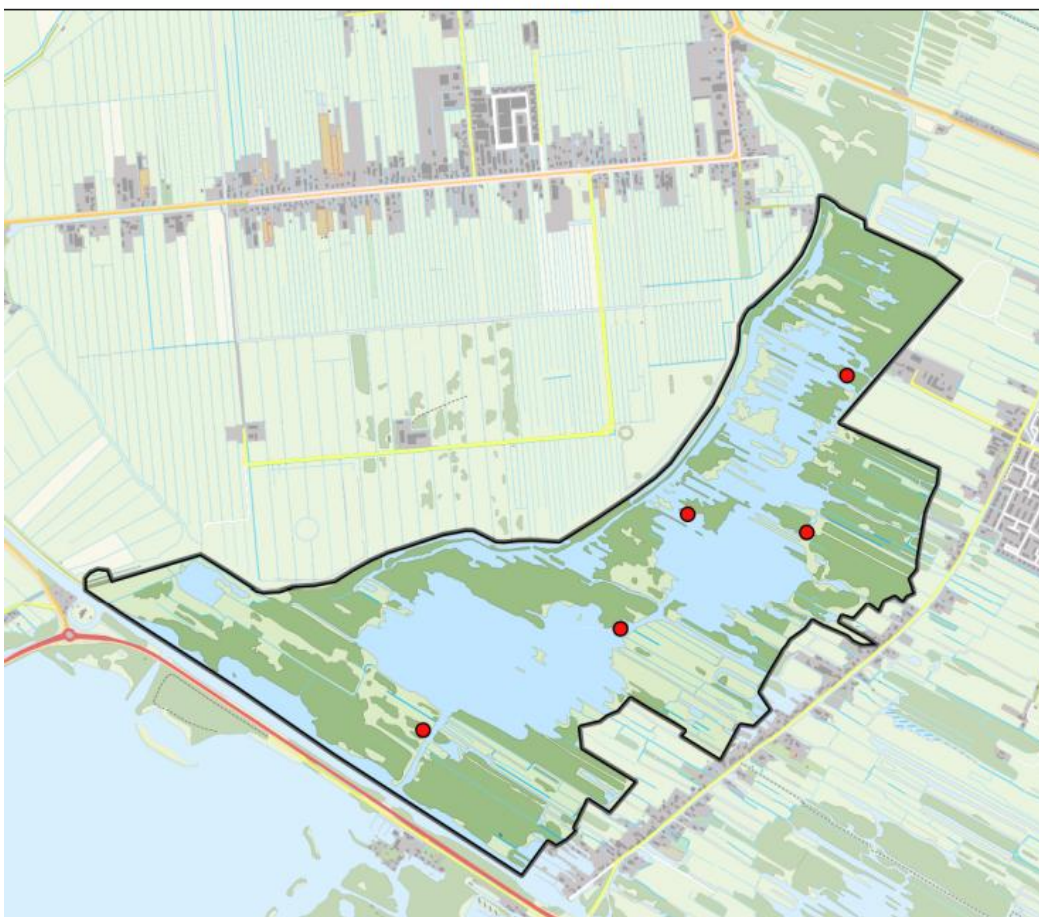
Koolmees 25 territoria

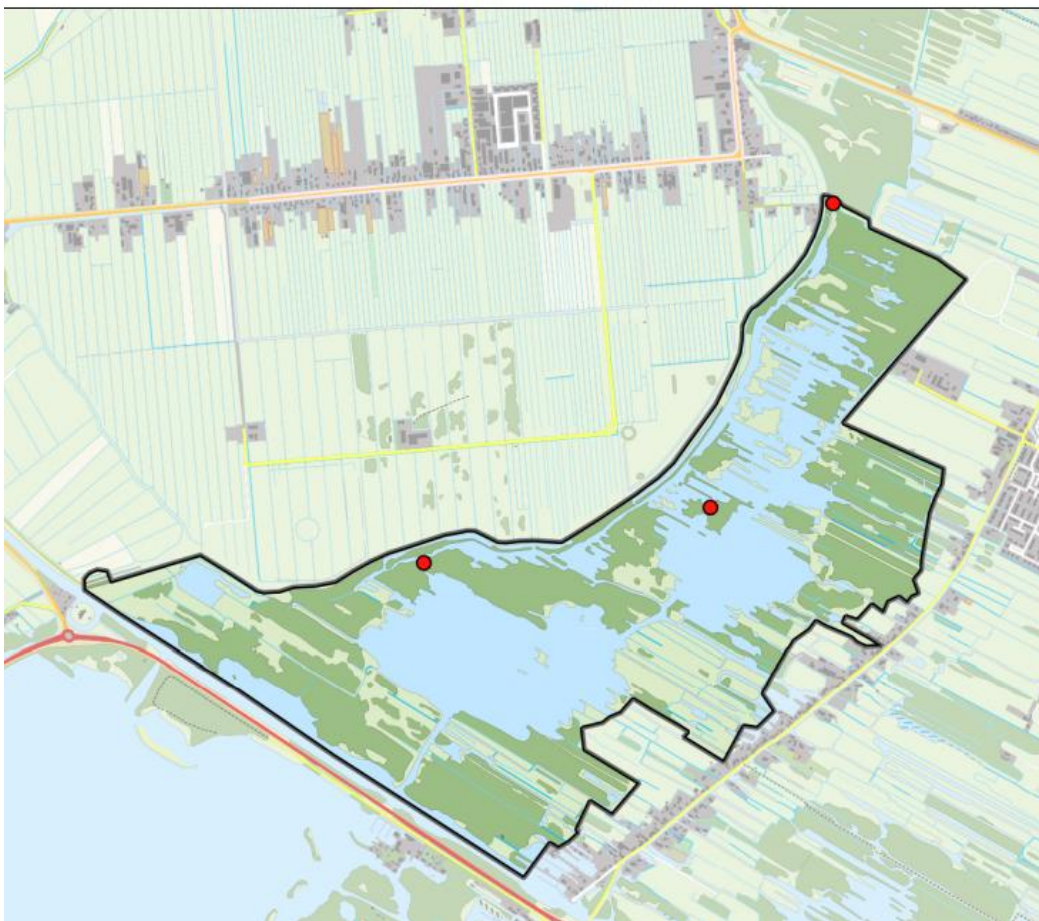
Boomkruiper 7 territoria

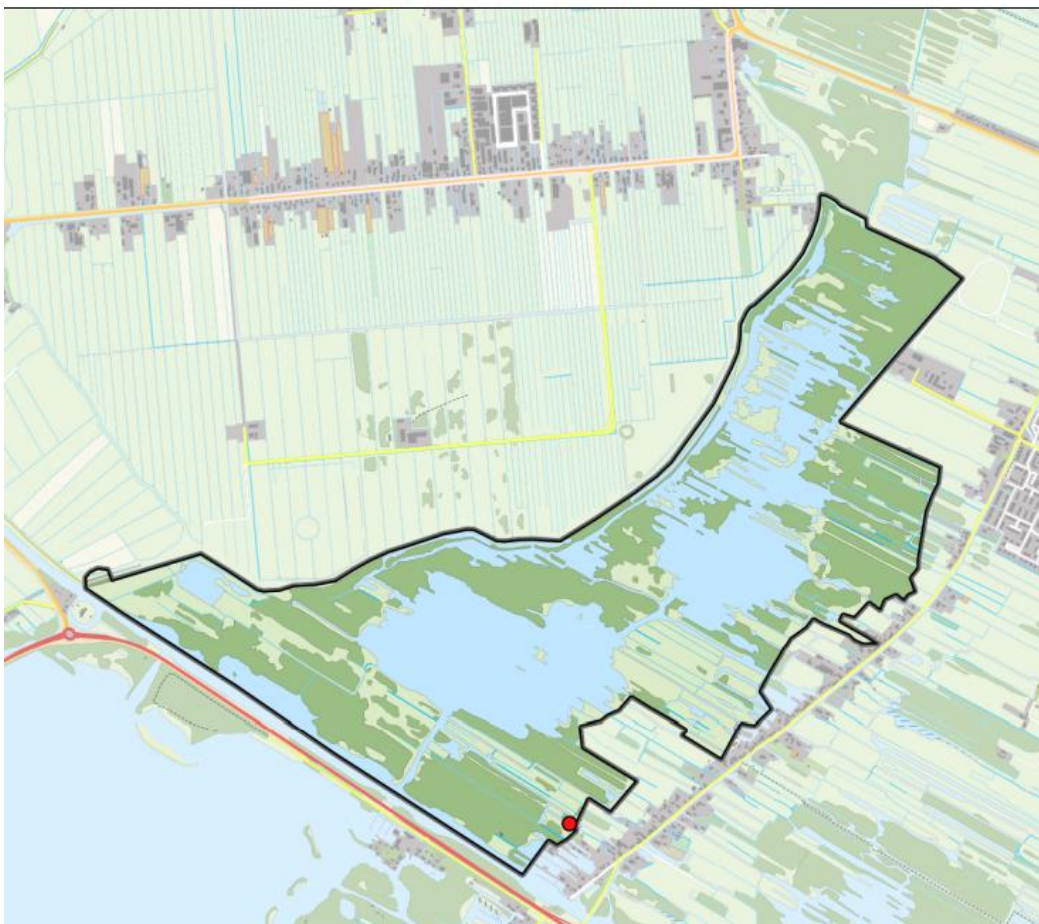
Gaai 5 territoria

Zwarte Kraai 3 territoria

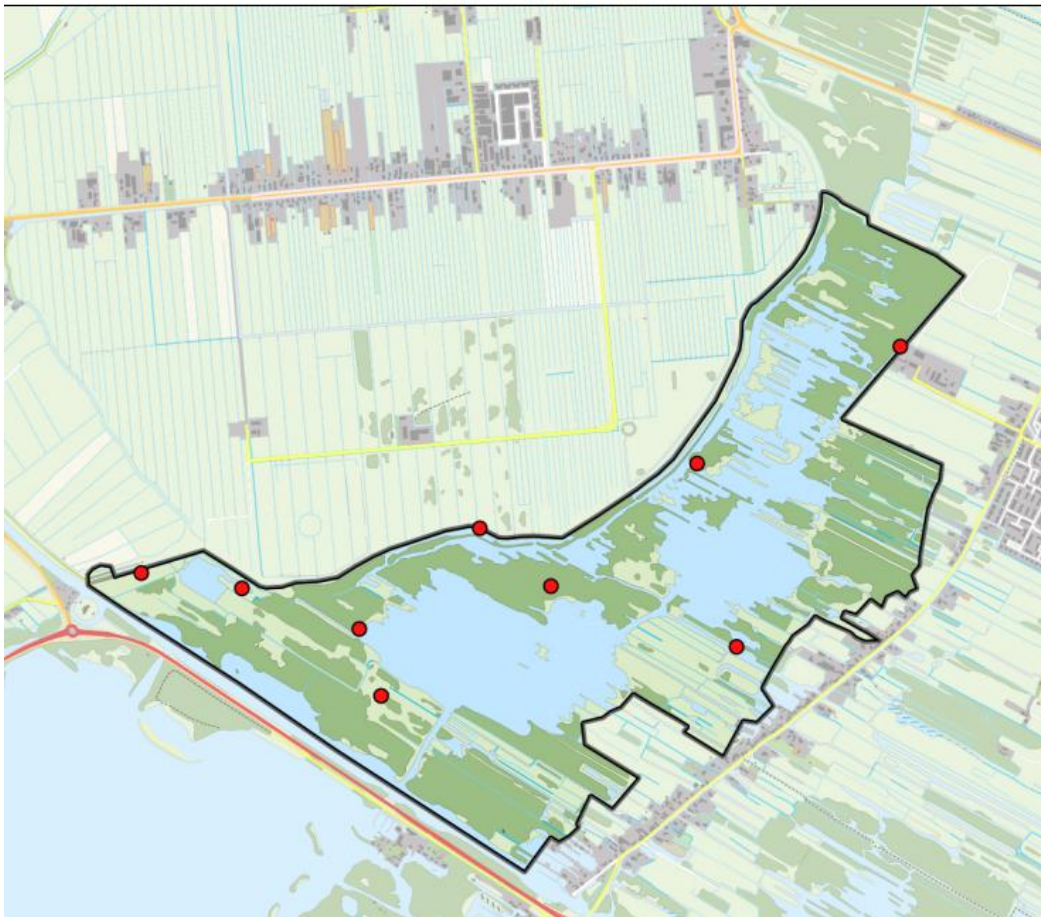
Spreeuw 1 territorium

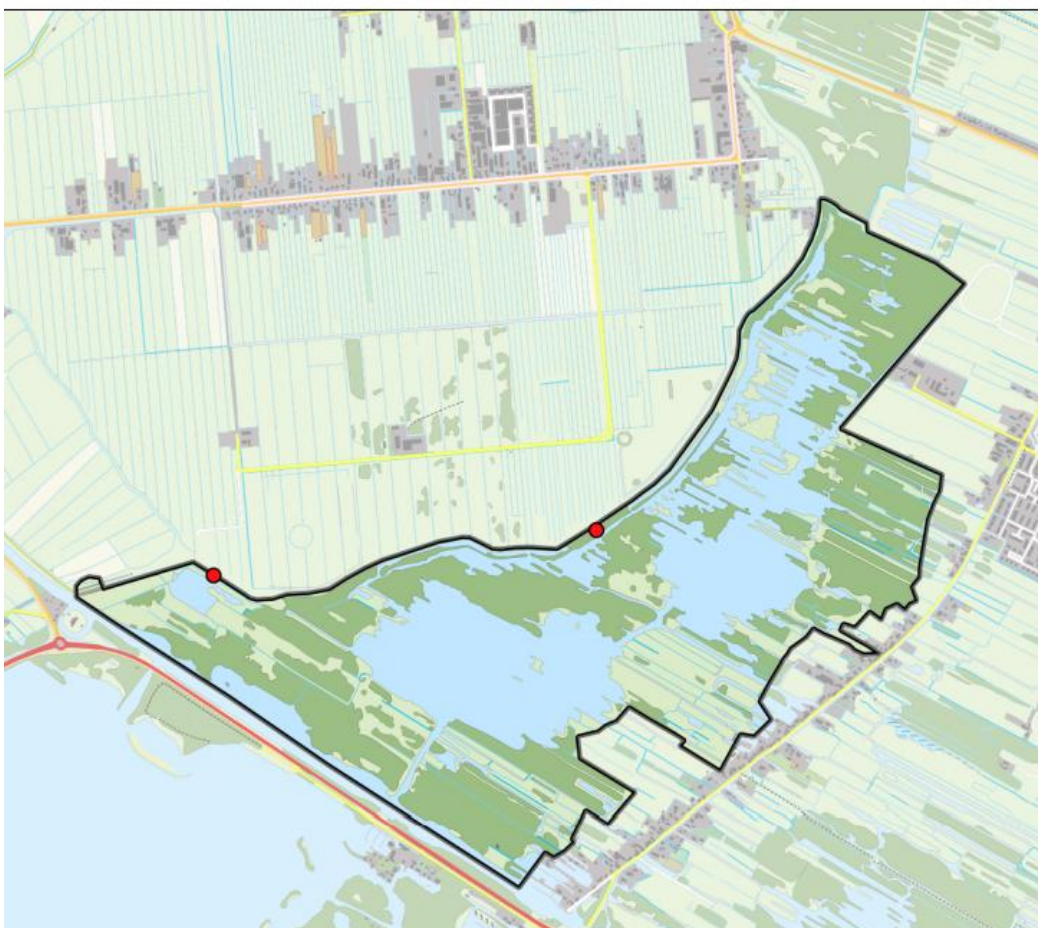
Vink 26 territoria

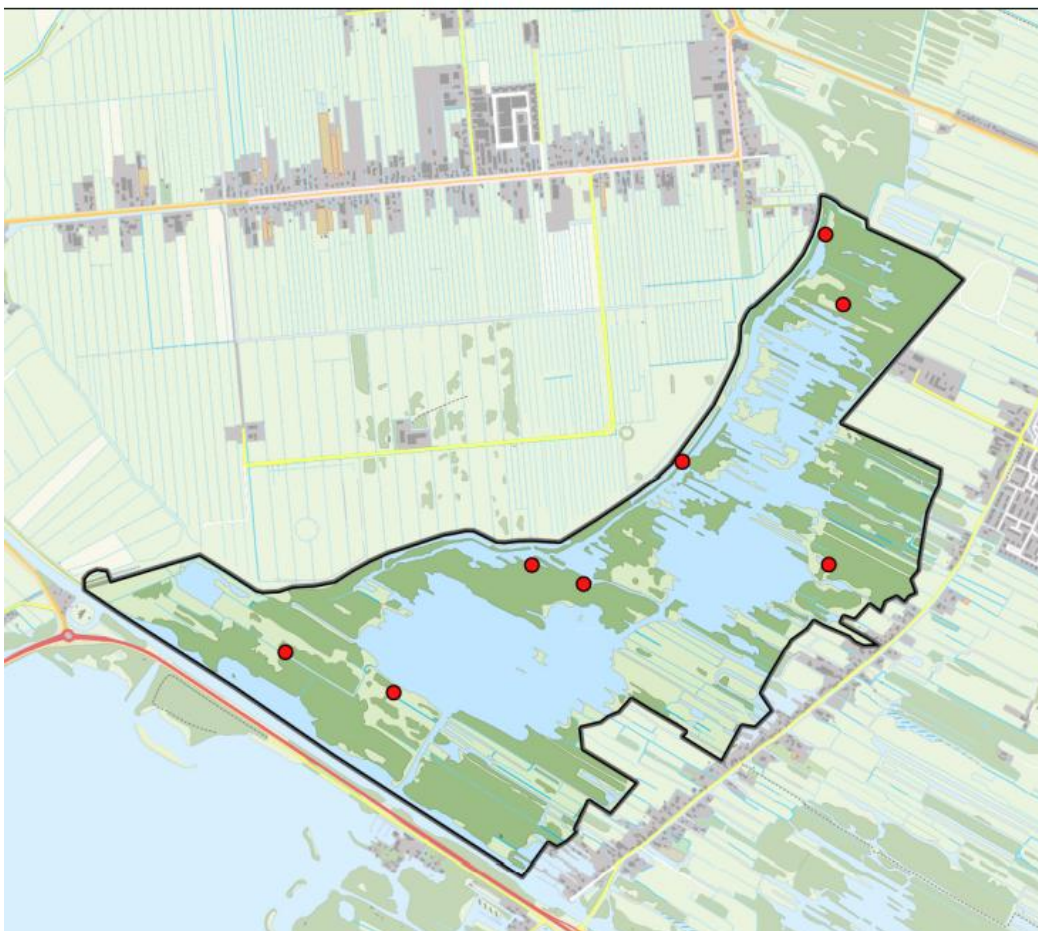
Putter 9 territoria

Kneu 2 territoria

Goudvink 8 territoria

Rietgors 31 territoria

